

ZSO POZIVA PREBIVALSTVO KOROŠKE:

Ne podpišite referendumu KHD!

Na skupni seji dne 7. 8. 1984 sta Upravni in Nadzorni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem obravnavala trenutni narodno-politični položaj s posebnim ozirom na bližnji referendum KHD proti dvojezični šoli in s tem v zvezi sprejela naslednjo izjavo:

Zveza slovenskih organizacij apelira na prebivalstvo Koroške, da ne podpiše referendumu KHD o strogi ločitvi otrok v šolah. Pobuda KHD v široki avstrijski javnosti ni našla nobenega zagovornika. Nasprotno, merodajni pedagogi in znanstveniki znotraj in izven Koroške odločno zavračajo zahteve nemškonacionalnih sil na Koroškem.

Znanstvene raziskave so ponovno potrdile, da noben argument KHD ali Haiderja ne vzdrži znanstvene kritike. S tem je postalo jasno, da gre pri teh pobudah le za volilno-taktične poteze.

Zato apelira ZSO na sodeželane, ki jim je pri srcu miren in enakopraven razvoj obeh narodnih skupnosti na Koroškem, da referendum KHD ne podprejo. Poziva pa zlasti tudi politične stranke, da se nedvoumno postavijo proti referendumu, ker je nedemokratsko in zato nedopustno, da bi večina s takimi v resnici protimanjšinskimi oblikami odločala proti manjšini in njenim pravicam.

„Kar zahtevamo za lastne manjšine, ne moremo jemati drugim“ Zvezni politiki o Južnem Tirolu in Koroški

„Nikomur niso v škodo skupne šole“ je dejal v nedeljo avstrijski notranji minister Karl Blecha (SPÖ), „kar zahtevamo za lastno narodnostno skupnost, ne moremo jemati drugim“, je nadaljeval avstrijski obrambni minister dr. Friedhelm Frischenschlager (FPÖ), politični direktor ÖVP Kurt Bergmann pa je pozval Korošce vseh treh večjih strank, naj se lotijo manjšinskega vprašanja z večjo previdnostjo in manj z mislimi na volilno taktične maneuvre.

Vse to so izjavili ti trije vodilni avstrijski politiki zadnjo nedeljo v televizijski diskusiji, ko so odgovarjali na vprašanja južnotirolskih mladincev. Mladince namreč ni zanimalo samo, kako se bo Avstrija v bodoče obnašala do Južnega Tirola, hoteli so vedeti kaj mislijo avstrijski politiki o manjšinah v Avstriji, konkretno o šolskem vprašanju na Koroškem.

Blecha, Frischenschlager in Bergmann so zatrjevali, da bo Avstrija ostala vedno zaščitnica Južnega Tirola in da se bo pri tem vedno ravnala po željah in zahtevah Južnih Tirolcev.

V zvezi s šolo na Koroškem je Blecha odgovoril, da do sedaj ni ločenih šol in da skupne šole nikomur niso v škodo. Vrh tega pa je glavni argument Ruf der Heimat o zapostavljanju nemškonogovorečih otrok zavrnila pred kratkim tudi posebna študija.

Frischenschlagerju pa se je zdelo moralno nesprejemljivo, da v Avstriji vedno spet opozarjajo glede Južnega Tirola, hkrati pa se zakrivajo problemi manjšin v lastni deželi. V nasprotju s provincialnimi koroškimi sovražniki se je Frischenschlager skliceval na potrebno evropsko stališče, ki zahteva, pozitivno

stališče ne samo do lastne narodne skupnosti, temveč načelno do vseh. Čeprav se je spraševal po „mogočih prednostih koncentriranja šol za manjšino“ je predvsem poudarjal to, da mora šolska politika izhajati iz tega, kar je v celoti pedagoško najboljše za otroke. Predvsem pa je poudarjal, da naj bi avstrijska politika dajala narodnim skupnostim „kulturni dotok“.

Vse to je seveda razburilo nam vsem znane koroške kroge, tako da smo lahko prebrali „preklic“ Frischenschlagerja v članku, ki s polresnicami skuša ustvariti vtis, kot da Frischenschlager vsega tega nikoli ne bi povedal.

„Ne damo si vzeti dvojezične šole“

Predsednik ZSO na srečanju pri Peršmanu

„Ne damo si vzeti dvojezične šole, marveč nasprotno zahtevamo izboljšanje te šole ter izpopolnitev našega šolstva sploh, vse od otroških vrtcev pa do višjih strokovnih šol. Zato je v teh tednih naloga nas vseh, da prepričavamo ljudi o škodljivosti delovanja tistih sil, ki hočejo doseči nadaljnje poslabšanje na šolskem področju ter z zlorabo volilnega boja na hrbtu manjšine in njenih pravic kovati svoj politični kapital v škodo mirnega sožitja obeh narodov v deželi.“

Tako je poudaril predsednik Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliks Wieser, ko je minulo nedeljo na velikem srečanju bivših protifašističnih borcev in aktivistov treh sosednjih dežel pri Peršmanu v Podpeci zavzel stališče tudi k aktualnim političnim vprašanjem. Obširno poročilo o uspeli prireditvi pri Peršmanu, kjer se je zbralo več kot 500 udeležencev iz Avstrije, Jugoslavije in Italije, da skupno manifestirajo željo po mirnem in prijateljskem sožitju med narodi, objavljamo na 2. strani.

Avstrijska državna pogodba je eden izmed temeljev nove Evrope in važen del te pogodbe je njen 7. člen, ki obsega naše pravice, je dejal predsednik ZSO, ki pa je obenem ugotovil, da Avstrija tega člena ne izpolnjuje samo zamudno,

marveč naravnost restriktivno in diskriminacijsko. Posebej je govoril opozoril na šolsko problematiko ter omenil izjave avstrijskih in koroških politikov, ki so svoječasno hvalili dvojezično šolo kot najboljše ureditev in se z njo kot vzorno rešitvijo postavljali celo na pogajanjih za državno pogodbo.

„Takrat so to šole prikazovali zlasti tudi kot pogoj za mirno sožitje in medsebojno sporazumevanje obeh narodov na Koroškem ter

cionalisti odpraviti – tudi za ceno razdvajanja obeh narodov. S ščuvanjem na narodnostno mržnjo zaostrejuje odnose v deželi, da bi pri volitvah utrdili svoj položaj.“

Zavest o pogubnosti te nacionalistične politike se širi tudi med večinskim narodom, je naglasil predsednik ZSO, ki je ob koncu pozval, da moramo čim več nemškonogovorečih sodeželanov prepričati, da se ne pustijo vpreči v voz nacionalističnih sil – da ne podpišejo referendumu proti dvojezični šoli.

dokazovali njeno uspešnost,“ je dejal tov. Wieser. „Danes pa naj bi bila prav ta šola najbolj slaba in celo škodljiva. Danes jo hočejo na-

ZSO: Haider za Koroško ni znosen

Kot je razvidno iz slovenskega mesečnika Kladivo (štev. 6/7 — 1984), je deželni svetnik Jörg Haider na prireditvi Nemške telovadne zveze (DTV) 1. julija letos v Senthakobu izjavil naslednje:

„Ne smemo pa se zadovoljiti samo s tem, da ostane ta dežela svobodna in nedeljena. Ta dežela bo svobodna samo tedaj, ko bo postala nemška dežela.“

Če je dejansko v tej obliki prišlo do te izjave, potem je pač najbolj pošastna izpoved kakšnega koroškega deželnega politika po drugi svetovni vojni, sta na skupni seji ugotovila upravni in nadzorni odbor ZSO.

Z geslom „Napravite mi to deželo spet nemško“, je Adolf Hitler začel nacionalistično germanizacijsko in preganjaško politiko proti Sloven- cem na Koroškem.

Haiderjeva izjava kaže, da njegova manjšinskošolska pobuda nima nič opraviti z dejanskimi šolskimi razmerami in s pravico staršev, temveč meri na to, da ogrozi slovensko narodno skupnost v njenem obstoju. Deželni svetnik Haider za Koroško ni znosen. Zveza slovenskih organizacij na Koroškem poziva merodajne koroške politike, da najostreje zavrnejo navedeno Haiderjevo izjavo.

Odprto pismo Zveze slovenskih organizacij

V zadnjem času del nemškega tiska na Koroškem redno objavlja plačane oglase koroškega Heimatdiensta, ki so v zvezi z zahtevami nemškonacionalnih krogov po spremembi osnovnošolske ureditve na narodnostno mešanem ozemlju. Vsebinsko oglaševanje je ravno tako kot osnovni namen referendumu KHD naperjena proti sožitju obeh narodov na Koroškem in proti elementarnim pravicam slovenske narodne skupnosti v Avstriji. Kot celotna kampanja KHD, tudi njegovi oglasi v časopisju pomenijo hudo žalitev slovenske narodne skupnosti na Koroškem in prizadenejo vse, ki si prizadevajo za enakopravno in konstruktivno sožitje slovensko in nemško govorečih Korošcev.

SOCIALISTIČNI „KTZ“

Med časopisi, ki objavljajo oglase KHD, je tudi glasilo vodilne socialistične stranke Kärntner Tageszeitung, kar pomeni tudi žalitev slovensko govorečih članov in volilcev te stranke, je rečeno v pismu, ki ga je v tej zvezi glasilo SPÖ poslala Zveza slovenskih organizacij. V tem pismu ZSO opozarja, da so zahteve KHD in koroške FPÖ naletele na velik odpor koroške in avstrijske demokratične javnosti. Stro-

kovno in politično so jih zavrnila številni strokovnjaki, pedagogi, pravniki in demokratične organizacije. Med temi so tudi številne socialistične in socialistično dominirane organizacije, ki so se izrekle za ohranitev skupne vzgoje in izgradnjo dvojezičnega šolstva na južnem Koroškem.

„Poznamo zagovor deželnega tajnika socialistične stranke dr. Ambrozija, češ, da so bili pri odločitvi o objavi merodajni gospodarski argumenti,“ pravi ZSO v svojem pismu: „Ker pa si ne moremo misliti, da je KTZ finančno odvisna od denarja KHD, je politična dimenzija objavljanja vsekakor odločilna. Pridružujemo se kritiki zaradi objavljanja oglasov, ki prihaja iz vrst koroških socialističnih mladinskih organizacij, in jo tudi podpiramo. Upamo, da je ta kritika za odnos večine članov koroške socialistične stranke do nemškonacionalistične in protislovenske miselnosti bolj reprezentativna kot dejstvo, da ste se odločili objavljati oglase KHD.“

ZSO poziva glasilo koroške SPÖ, naj raje redno daje prostor za objavljanje objektivnih člankov o slovenski narodni skupnosti in takih prispevkih, ki pospešujejo sodelovanje med slovensko in nemško govorečimi Korošci. „Ta-

ko se bo z vašo pomočjo popravilo vzdušje na Koroškem in se socialistični stranki ne bo treba bati ljudi, ki s protislovenskimi parolami ter z obujanjem in ohranjanjem predsodkov do manjšine lovijo glasove koroških volilcev.“

IN URADNI „KLZ“

Podobno pismo je poslala ZSO tudi uradnemu listu Kärntner Landeszeitung. Poudarila je, da pomeni posebno žalitev slovensko govorečih deželanov, ker oglase KHD objavlja tudi list, ki je glasilo dežele in je torej odvisen od dotacij iz deželnih sredstev, h katerim prispevajo vsi davkoplačevalci ne glede na materin jezik. „Spoštovanje identitete in pravic manjšine mora biti samo po sebi umevno eden od osnovnih kriterijev za časopis, ki ga izdaja dežela,“ poudarja ZSO. „Objavljanje oglasov KHD pa je v očitnem nasprotju s tem kriterijem.“

V obeh pismih je ZSO izrekla pričakovanje, da bosta upoštevala njen protest, „ki je tudi izraz zaskrbljenosti za nadaljnji razvoj slovenske narodne skupnosti ter enakopravnega in mirnega sožitja med obema narodoma na Koroškem“, obenem pa izrazila željo, da bosta nehala objavljati oglase KHD ter njeno mnenje posredovala svojim bralcem.

PREBERITE

na strani

- 2 Mednarodno srečanje bivših borcev pri Peršmanu
- 2 Manjšinsko vprašanje razdvaja koroško ÖVP
- 3 Poletne prireditve SPD „Danica za turiste“
- 4 Danes otvoritev Celovškega sejma
- 5 Pestra dejavnost SPD „Jepa-Baško jezero“
- 7 Zapisi s potovanja po evropskem jugozapadu
- 8 Šmihel in SAK sta zmagala, Selani igrali neodločeno

Žrtve fašizma nas obvezujejo da se borimo proti pojavom neonacizma

Mednarodno srečanje protifašističnih borcev pri Peršmanu

Zveza koroških partizanov je bila prireditelj velikega mednarodnega srečanja bivših partizanskih borcev in aktivistov ter demokratov treh sosednjih dežel, ki so se minulo nedeljo zbrali pri Peršmanu v Podpeci. Več kot 500 udeležencev iz Avstrije, Italije in Jugoslavije se je zgrnilo okoli spominskega doma, kjer so nacistični krvniki še teden dni pred koncem druge svetovne vojne zagrešili krvav zločin nad Peršmanovo družino. Prišli so stari borci ter pripadniki mlade generacije, da ob spomeniku, ki je posvečen partizanskemu boju proti fašizmu, skupaj manifestirajo za mir, prijateljstvo in sožitje med narodi.

Na začetku bogatega kulturnega sporeda, ki so ga izvajale pevke in recitatorke ter jeseniška godba na pihala, je predsednik ZKP Janez Wutte-Luc posebej pozdravil vrsto

na območje Svinške planine, da severno od Drave zaneti iskro upora. „Povsod, kamor smo prišli, so nas z veseljem sprejeli, ker smo oznanjali skorajšnji konec nacizma

državne pogodbe, kateri je sad naše požrtvovalne in junaške borbe proti fašizmu. Obenem pa velja naša borba tudi pojavom neofašizma, kajti nacifašizem še živi in deluje naprej, pod plaščem demokracije skuša doseči svoje cilje, je poudaril govornik. Že vsa povojna leta opozarjamo pristojne oblasti in vplivne državnike na nevarnost neofašizma, ki se skriva in deluje v raznih demokratičnih strankah in ustanovah. Toda vsa ta opozorila so bila zaman in šele v zadnjem času, ko so razne neofašistične organizacije pokazale svoj pravi obraz, so se začele avstrijske oblasti zavedati, kam lahko pripelje takšno rovarjenje.

„Še posebno pa občutimo to dejavnost koroški Slovenci, ko v napadih na naše pravice skušajo z navidezno demokratičnimi sredstvi doseči tisto, česar njihovim prednikom ni uspelo z največjim nasiljem“, je ugotovil tov. Luc. „Zato se ne smemo pustiti uspavati in ne smemo čakati, da bodo naše zahteve uresničene, marveč moramo vzeti našo usodo še bolj v svoje roke — kajti imeli bomo le tisto, kar si bomo priborili z lastnim bojem. Mi, ki poznamo grozote vojne in ki smo se borili za pravičnejši svet, moramo te svoje izkušnje prenašati na mlade rodove, da se bodo z nami borili za mir in enakopravnost med narodi vsega sveta.“

V kratkih besedah so obudili spomin na skupni boj proti fašizmu tudi zastopniki borčevskih organizacij Slovenije ter gorenjskih in avstrijsko-štajerskih partizanov, ki so v duhu tega bojnega tovarištva zagotovili koroškemu Slovincem solidarnost in podporo v boju za narodni obstoj in za enakopravno uveljavljanje na vseh področjih družbenega življenja.

Prireditelj je izzvenela s tovariškim srečanjem, kjer so v prijetnem domačem vzdušju stari soborci in mladi prijatelji skupaj obujali spomine in utrjevali medsebojne vezi — z željo, da bi taka srečanja pomagala uresničevati cilje, za katere so pred štirimi desetletji padale krvave žrtve: mirno in prijateljsko sožitje med ljudmi, narodi in državami.

Mladina evropskih narodnostnih skupnosti za obvezno dvojezično šolstvo na Koroškem

Mladina evropskih narodnostnih skupnosti (Youth of European Nationalities), ki se je kot naslednica bivše mladinske komisije FUENS konstituirala kot samostojna mladinska organizacija, je na svojem ustanovnem kongresu v Knivsergu na Danskem obravnavala med drugim tudi položaj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

V posebni resoluciji, ki so jo poslali avstrijskemu kanclerju Sinowtzu, podkanclerju Stegerju in ministru za pouk Zilkmu, je omenjena organizacija obsodila prizadevanja nemških nacionalnih sil na Koroškem za odpravo oz. okrnitev dvojezičnega šolstva. Z uresničitvijo teh prizadevanj — je rečeno v resoluciji — bi bilo v Avstriji veljavno in pedagoško preizkušeno načelo skupne vzgoje na Koroškem kršeno z ozirom na skupno vzgojo slovensko in nemško govorečih otrok. „Zahteve FPÖ in KHD je možno razumeti kot zahtevo po getolah za Slovence“, pravi resolucija. „Le-te bi pomenile za slovensko govoreče otroke izolacijo namesto integracije. Razen tega bi bilo s tem dvojezično ozemlje glede na šolstvo v svojem obsegu močno skrajšano.“

Mladina evropskih narodnostnih skupnosti poziva zvezno vladu, naj zavrne vse poskuse, ki stremijo za odpravo dvojezičnega šolstva, slovenski narodnostni skupnosti pa neomejeno prizna vse pravice, ki so ji zajamčene v členu 7 državne pogodbe. Pri tem se omenjena organizacija izrecno zavzema za obnovitev takega dvojezičnega pouka na dvojezičnem območju Koroške, kakor je bilo v veljavi v letih od 1946 do 1958 (se pravi, obvezen dvojezični pouk za vse otroke tega ozemlja, kakor to kot najbolj ustrezno in koristno rešitev zahtevajo tudi slovenske organizacije — op. ured.). V tej zvezi Mladina evropskih narodnostnih skupnosti pozdravlja odločbo ustavnega sodišča,

po kateri je manjšini treba priznati več pravic, ker sicer ni zagotovljena njena enakopravnost. Posebej Stegerja kot predsednika FPÖ pa organizacija prosi, naj na Haiderja in njegove strankarske prijatelje vpliva v tem smislu, da bi umaknili svoj predlog po spremembi dvojezičnega šolstva.

Kam vodi to stopnjevanje?

● Also hat die Geschichte in Kärnten noch keinen „Schlußstrich“ gezogen. Sie zieht ihn unter zwei Völker nur, wenn eines von ihnen nicht mehr besteht. So ist der Abwehrkampf von 1920 im Jahr 1970 immer noch Abwehrkampf mit den Waffen des Herzens und des Geistes und wird es bleiben, so lange es ein deutsches Volk hier, ein slowenisches dort gibt.

Ruf der Heimat
oktober 1970, šte. 14

● „Man darf sich aber nicht nur damit begnügen, daß dieses Land frei und ungeteilt bleibt. Dieses Land wird nur dann frei sein, wenn es ein deutsches Land sein wird.“ Haider (FPÖ) na prireditvi nemškega telovadnega društva (Deutscher Turnverein) v Šentjakobu, 1. 7. 1984.

Kladivo
poletje 1984, šte. 6/7

NEMŠKI ZNANSTVENIK POUČARJA:

Zahteve po ločevanju šol so „politično več kot dvomljive“

Z začudenjem in „z zmahevanjem z glavo“ je o zahtevah nemških nacionalnih skupnosti na Koroškem po odstranitvi oz. okrnitvi dvojezičnega šolstva slišal tudi nemški znanstvenik prof. dr. Georg Auernheimer z inštituta za vzgojne znanosti na univerzi v Marburgu v Zvezni republiki Nemčiji.

„To bi, v kolikor bi mednarodni pogodbeni položaj to sploh dopuščal, pomenilo pedagoško nazadovanje ter bi povzročilo kulturno osiromašenje ne le za slovensko govorečo manjšino, temveč tudi za nemško govorečo večino tega območja.“ poudarja nemški znanstvenik ter dodaja, da so motivi za zahteve po etničnem razlikovanju šolstva na Koroškem „politično več kot dvomljivi“.

Prof. dr. Auernheimer pravi, da iz lastne izkušnje (ko je deloval kot asistent na dunajski univerzi) pozna diskriminacijo etničnih manjšin s strani nekaterih, ravno tudi akademskih krogov v Avstriji. Ko izraža upanje, da te sile ne bodo uspele, zagotavlja, da se bo tudi pri kolegih na avstrijskih univerzah zavzel za njihov angažma proti nameravani reviziji šolske zakonodaje.

Knaflava šolska modrost: zožiti, poslabšati, ukiniti!

Toda štirje članki v „Österreichische Monatshefte“ nasprotujejo Knaflu

„Ali je Knafl že obrnil svojo zastavo po heimatdienstovskem vetru?“ smo na istem mestu spraševali začetek julija, ko je predsednik koroške ljudske stranke Stefan Knafl razlagal svoje stališče do dvojezičnega šolstva. To vprašanje je še bolj umestno, če preberemo Knaflav članek v vseavstrijskem teoretičnem glasilu ljudske stranke „Österreichische Monatshefte“. Novejša izdaja teoretičnega glasila pa daje tudi povod za ugotovitev, da znotraj ljudske stranke heimatdienstovska fronta ni več tako močna, saj se v tej predvolilni številki oglašajo tudi Maria Halmer (glavna urednica Kärntner Kirchenzeitung), oba predsednika slovensko-nemškega koordinacijskega odbora krške škofije dr. Ernst Waldstein in dr. Valentin Inzko, ter šolski strokovnjak in izobraževalni referent koroške ljudske stranke mag. Walter Juritsch: vsi po vrsti odklanjajo ločevanje šolarjev po narodnosti in tako ugovarjajo predsedniku stranke Knaflu.

Čprav Knafl uvodoma obljublja obširen prikaz trenutne manjšinske situacije in pogled na bodočnost, ostaja v svojem članku v zelo ozkih stvarnih in ideoloških okvirih. Za Knafla je izhodišče ugotovitev: Nemščina je državni jezik. To je hkrati že njegova osnovna politična izpoved, ki naj bi se ji podredili tudi pripadniki manjšine. Svojega, v resnici destruktivnega, stališča do manjšine pa tudi ne skriva ob koncu članka, ko ugotavlja, da ljudska stranka „zastopa pripadnike narodne skupnosti v obsegu, ki je znošen za večino (im Ausmaß der Zumutbarkeit für die Mehrheit)“. Celo v teoretičnem članku Knafl ne skuša razviti vsaj kakšnega navidezno pravičnega stališča, on izhaja iz stališč večine in konec!

Ko opisuje šolsko prakso, obžaluje, da na dvojezičnih šolah ni mogoče nastavljanje „samo-nemškogovorečih učiteljev“ ter trdi da trenutni način poučevanja „ni popolna učna metoda“. Ko pa govori o heimatdienstovskih zahtevah, niti z besedico ne od-

klanja ločitve šolarjev, nasprotno: dobrohotno jih razlaga. Zato je tudi jasno, da v njegovih konkretnih predlogih ni govora o kakem razvoju ali zboljanju dvojezičnega pouka. Predsednik ljudske stranke predlaga: — zožitev dvojezičnega pouka na občine, kjer je po zakonu o narodnostnih skupinah slovenščina uradni jezik in kjer so dvojezični krajevni napisi; — v krajih, kjer je malo prijav, pouk slovenščine šele po rednem pouku; — in nazadnje ukinitve možnosti dvojezičnega pouka, tam kjer že dalj časa ni prijav. Knaflava šolska modrost predvideva za manjšino torej le zoževanje, poslabšanje in ukinitve!

Vsi ostali štirje članki, ki tvorijo težiščno temo pete letošnje številke „Österreichische Monatshefte“, se po vsebini in načinu pisanja močno razlikujejo od Knaflavega članka.

Juritsch: VZ teži k idejam
Heimatdiensta

Magister Walter Juritsch, ki je pri koroški ljudski stranki odgovoren za

izobraževanje funkcionarjev, opozarja v nasprotju s svojim predsedništvom, na dejstvo, da je sramotna kampanja KHD-ja in FPÖ pri nekaterih funkcionarjih ÖVP padla na rodovitna tla. Zato opominja člane stranke, naj se spominjajo na sklepe salzburškega programa iz leta 1972 in odločno in načelno odklonijo zahteve po ločevanju, saj prepušča ÖVP vsakemu članu kako se odloči v manjšinskem vprašanju.

O koroški ljudski stranki pa trdi, da dopušča takšno poročanje svojega glasila „Volkszeitung“, ki teži k idejam heimatdiensta. Obžaluje tudi, da manjka v tem časopisu objektiv-

na informacija o ozadnih manjšinskega vprašanja. Še bolj jasen pa postaja Juritsch, ko zavrača predloge KHD-ja in FPÖ po ločevanju šolarjev, ker „niso v smislu samoodločanja slovenske narodne skupnosti“. Odklanja tudi napačno obliko demokracije, ki dopušča, da odločajo o dvojezičnem šolstvu ljudje, ki so izven tega območja. Juritsch vidi v manjšini tudi člen v čezmejnem sodelovanju Koroške, po pozivu, da naj Slovenci sodelujejo v sosednjih, se Juritsch ob koncu članka sprašuje ali se vsak övp-jevski funkcionar res s srcem in s pametjo bori za odstranitev etničnih predsodkov v deželi!

Pomotoma do resnice

In einem Lande
steht es schlecht,
wo eine Minderheit
ohne Recht!

Kärntner, unterschreibt Ihr nicht

V sobotni številki „Volkszeitung“ so v KHD-jevskem oglasu pomotoma zamenjali besedi „Mehrheit“ in „Minderheit“. Tako je prišla v oglasu heimatdiensta končno resnica na dan!

Zelo jasne besede za koroške razmere ima vodilna urednica „Kärntner Kirchenzeitung“ Maria Halmer, ki govori o nemem umiranju koroških Slovencev. Prav posebno kritizira pisanje koroških dnevnikov in tednikov, v katerih ni težko najti protislovenskega poročanja v vseh letih po letu 1945 do danes. Halmer ugotavlja, da mnenje o Slovincih v javnosti delajo nemškopisni časopisi, ti pa imajo večino, ki (Slovence) dobesedno zmečka! Živo poroča tudi o uredniškem delu „Volkszeitung“, pri kateri je bila zaposlena 12 let. Prej je bilo na dnevnem redu, da sploh niso uporabljali slovenskih tiskovnih izjav, da niso obiskali slovenskih prireditelj, da so sodelavce, ki so se trudili za objektivnost, ožigosali za „kriptomunistične“ ipd.

Maria Halmer zatrjuje, da se bo skupno s uredništvom „Kärntner Kirchenzeitung“ še naprej opirala na stališča, ki so zapisana v besedilu sinode in tudi v papeški encikliki, in da se bo še naprej trudila za objektivno poročanje o manjšini.

Dr. Ernst Waldstein v svojem prispevku ugotavlja, da je za razvoj manjšine potrebna zadostna šolska izobrazba, ki jo mora spremljati še zdravo razmerje do večinskega naroda na podlagi enakopravnosti. Ob zahtevah po ločevanju se mu vsiljujejo primerjave z rasno diskriminacijo v Južni Afriki in v južnih državah ZDA, pravi Waldstein. Dr. Valentin Inzko, ki temeljito predstavi razvoj dvojezičnega šolstva od monarhije do danes, pravi, da je dvojezično šolstvo mogoče še izgrajevati. Inzko tolmači tudi stališče slovenske manjšine, da bi ločevanje šolarjev po likvidaciji obveznega dvojezičnega šolstva pomenilo nadaljnjo globoko zarezo v dvojezično šolstvo.

Poletna številka „Die Brücke“

Tudi stvarne informacije o slovenski kulturi

Kadar odprem izdajo kakšne revije, me najprej zanima, če je v njej tudi kaj o naši literaturi ali kulturi sploh. Toda na Koroškem je le malo takih revij, ki bi redno pisale o koroških Slovencih. Izjema je le kulturna revija „Die Brücke“, ki svoje bralce redno seznaja o dogajanju slovenske književnosti v deželi ob Dravi.

Zato sem tudi v novi izdaji „mostu“ najprej poiskal tiste strani, na katerih urednik objavlja prispevke slovenskih avtorjev ali članke o njihovih literarnih uspehih. Tudi tokrat nisem bil razočaran. Najprej sem se ustavil ob članku Marije Pink, ki bralcem predstavlja prevajalca Herberta Kuhnerja, ki se je rodil na Dunaju, svojo mladost preživel v Združenih državah Amerike, kjer je tudi študiral in se uveljavil kot pesnik in pisatelj, od leta 1963 pa spet živi v Avstriji in se posveča prevajanju evropske literature v angleščino. Posebno se Kuhner ukvarja s prevodi literature malih narodov — tudi manjšin. Kot tak je bil tudi pobudnik za izdajo antologije poezije gradiščanskih Hrvatov,

ki je lani v angleškem prevodu izšla pri založbi Baumüller. Prevode je Kuhner opravil skupno z gradiščanskim pesnikom Petrom Tyranom.

Posebno razveseljivo je, da je Kuhner, kot piše Pinkova, skupno s Felksom J. Bistrom pripravil še antologijo koroške slovenske poezije, ki bo letos izšla v skupni založbi Mohorjeve družbe in Slavica Publishers v Ohio.

Koroški pesnik in pisatelj Janko Ferk predstavlja Celovski Zvon, medtem ko se v drugem sestavku ukvarja z liriko Gustava Januša in njegovim prevajalcem Petrom Handkejem. Ferk piše o tem, kako je do prevoda in tiska Januševih pesmi v slovenskem izvirniku in v

nemškem prevodu prišlo in da ima poleg Petra Handkeja precejšnje zasluge za izid, zlasti slovenske zbirke, tudi Franc Kattinig.

Kulturno pismo iz Furlanije-Juljske krajine je spet napisal Lev Detela, ki živi na Dunaju in kulturno življenje te pokrajine spremlja iz te oddaljenosti. Za to je naslov njegovih prispevkov malce zgrešen. Žal kulturnega pisma iz Slovenije v „Die Brücke“ ni več kakor tudi pregleda večjih kulturnih prireditev v prostoru Alpe-Jadran. Morda bi o kulturnem dogajanju v Sloveniji lahko pisal kdo iz vrst koroških Slovencev, saj je Celovec Ljubljani bliže kot Dunaj Trstu! Pregled prireditev pa bi seveda bil koristen le, če bi revija izhajala redno, kar pa žal ni slučaj. Sicer bi pa to skrb lahko opravljalo dnevno časopisje, če bi tudi tam vladal duh pravega sožitja in kulturne osveščenosti.

V poletni številki „Die Brücke“ je še vrsta drugih zanimivih prispevkov. Naj med njimi omenim samo zapis ob 25-letnici smrti Josefa Friedricha Perkoniga in delovanja družbe, ki so jo poimenovali po tem velikem pripovedniku Koroške ter posredniku spoznavanja med kulturama obeh sosednjih dežel, Slovenije in Koroške, in esej o koroškem slikarju Herbertu Boecklu, namenjen 90-letnici rojstva tega velikega slikarja Koroške.

J. Z.

Slovensko prosvetno društvo „Svoboda“ v Logi vasi vabi na

slavnostno prireditev ob 80-letnici obstoja

ki bo v soboto 11. avgusta 1984 ob 20. uri v gostilni Jägerwirt v Logi vasi.

Sporod oblikujejo:

moški pevski zbor SPD „Bilka“ iz Bilčovsa
mešani pevski zbor SPD „Edinost“ iz Škofič
mešani pevski zbor „Mojce“ iz Šentilja
moški pevski zbor SPD „Svoboda“ iz Loge vasi

Alpski kvintet gostoval v Dobrli vasi

Slovensko prosvetno društvo „Srce“ v Dobrli vasi je prejšnji četrtek vabilo na koncert instrumentalno vokalnega ansambla Alpski kvintet s pevko Ivanko in Edvinom. Kot znano, je bil koncert na dvorišču samostana v Dobrli vasi, kamor je SPD „Srce“ vabilo že večkrat. Tudi tokrat je prišlo okoli osemsto obiskovalcev, ki so z velikim navdušenjem prisluhnili zvokom priljubljenega ansambla.

Alpski kvintet, ki vse leto gostuje doma in v tujini, deluje že 18 let in bo v teku svoje kariere v letošnji jeseni prejel že četrto zlato ploščo. Vodja ansambla, Jože Antonič, je povedal, da povsod, kjer nastopajo, zaigrajo oz. zapojejo šest slovenskih pesmi, pri čemer je mislil na svoje turneje izven Slovenije. Na željo prireditelja pa seveda zaigrajo tudi več slovenskih

pesmi. Alpski kvintet ima v svojem repertoarju tudi več skladb, napisanih za solo trobente ali baritona, kar publiko še posebej navdušuje.

Slovenski obiskovalci, ki so zadnjič prišli v Dobrlo vas, so bili malce razočarani, ker so pričakovali več slovenskih pesmi. Sicer je koncert bil prirejen v času turistične sezone, vendar bi prireditev ob dogovarjanju z ansamblom moral malo misliti tudi na domačo publiko. Obiskovalci-domačini so se zelo razburjali, ker je povezava bila pretežno nemška. Bolje bi bilo, če bi ansambel namesto tega zaigral kakšno melodijo več.

Sicer pa moramo reči, da je koncert bil splošno lep kulturni užitek, posebno kar zadeva odlično kvaliteto skladb in njihove izvedbe.

D. K.

Tekmovanje harmonikarjev

Kulturno umetniško društvo v Ljubečni za 25. in 26. avgust 1984 razpisuje tekmovanje harmonikarjev z diatonično harmoniko za Zlato harmoniko Ljubečne.

Prvi dan, 25. avgusta bo predtekmovanje na Frankolovem, naslednji dan, 26. avgusta 1984 pa se bodo najboljši pomerili še na velikem finalu v Ljubečni.

Za letošnje tekmovanje so organizatorji pripravili precej novosti. Tako bo harmonikarje ocenjevala sedemčlanska strokovna komisija. Najboljša in najslabša ocena se v seštevku ne bo upoštevala. Harmonikarji bodo razdeljeni v starostne skupine. Poleg pokala Zlata harmonika pa bo tudi občinstvo s svojim glasovanjem izbralo harmonikarja za katerega bo menilo, da je najboljši. Ta bo prejel posebno nagrado.

Harmonikarji, ki želijo sodelovati pri tekmovanju, naj na naslov prireditelja KUD LJUBEČNA, Ljubečna 17, 63211 Škofja vas, čim prej pošljejo svojo prijavo. Za finaliste bo prenočišče poskrbel organizator. Vsi ostali lahko sporočijo željo po prenočišču. Tudi za te bo poskrbel organizator. Cena prenočišča bo zelo nizka.

Harmonikarji s Koroške, svojo prijavo lahko pismeno ali ustmeno sporočijo na tajništvo Slovenske prosvetne zveze, Celovec, Gasometergasse 10 (tel. 0 42 22 - 32 5 94). Tam so na voljo tudi vse podrobnosti o tekmovanju.

„Kolo“ v Borovljah

V organizaciji Krščanske kulturne zveze in v sodelovanju krajevnih društev Borovelj in okolice, je v nedeljo v boroveljski mestni hiši gostoval eden najboljših jugoslovanskih folklornih ansamblor „Kolo“ iz Beograda. Čeprav so se organizatorji močno trudili, da bi napolnili veliko dvorano, obisk ni bil zadovoljiv, saj je na nedeljsko prireditev prišlo le okoli 150 ljudi.

Verjetno je temu botrovalo izredno vroče vreme, očitno pa je ob tem gostovanju prišlo do kolizije številnih prireditev, ki so se odvijale ob istem času. Prireditelji bi pač morali le malo pomisliti, ker so nekatere prireditve bile najavljene že v letnem prireditvenem koledarju.

Škoda je, da tako odlične folklorne iz Beograda ni videlo več ljudi, kajti spored je bil zelo dovršen, pač tak, kakršnega zmore podati le poklicni ansambel. Če bi prireditev bila nastavljena za večerno uro, bi obisk gotovo bil boljši, ker od letoviščarjev nikakor ni pričakovati, da bi se lepemu poletnemu dnevu umikali v dvorano. Najbrž so se tudi naši rojaki raje odločili za prireditve na prostem. Upajmo, da do take organizacijske pogrške v prihodnje ne bo več prišlo.

Aktivnost SPD „Danica“ v času turistične sezone

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Šentvidu v Podjuni ni aktivno le v jesenskih in zimskih mesecih, ampak tudi v času turistične sezone. Kot znano, v tem času izvede s svojimi skupinami kar precej nastopov, namenjenim letoviščarjem. Tako je tudi v letošnjem letu, saj imajo ansambli „Danice“ in sosednjih društev za seboj že številne prireditve, ki jih je organiziralo naše društvo.

Mislamo, da je prav, če priključimo v spomin prireditve, ki so potekale v tem okviru, čeprav niso v prvi vrsti namenjene našim rojakom, a je le prav, da o njih zvejo tudi bralci Slovenskega vestnika.

Naše društvo je prvo tovrstno prireditev izvedlo že meseca junija. Tedaj je naše društvo gostovalo v Großgrundlachu, kjer naše druš-

Mladinski dom Slovenskega šolskega društva

(MIKSCHALLEE 4, 9020 CELOVEC)

- sprejema dijake Zvezne gimnazije za Slovence, vseh splošno-izobraževalnih in poklicnoizobraževalnih srednjih in višjih šol, študente ter vajence
- Dom je sodobno urejen. Dvo- in triposteljne sobe s prho in straniščem ter z mestom za individualno učenje
- Dom stoji v neposredni bližini Zvezne gimnazije za Slovence, tako, da gojencem ni treba prečkati nobene glavne ceste (glej načrt!). Za druge šole obstajajo dobre prometne zveze.
- Vzgojne skupine štejejo med 12 in 18 gojencev. Vsaka skupina ima svojo učilnico in prostor za tiho učenje.
- V vsakem nadstropju je vzgojiteljska soba za oddelčne vzgojitelje
- Gojenci bodo dobivali strokovno pomoč pri učenju. Vzgojitelji so večinoma domačini — absolventi Slovenske gimnazije.
- V šolskem letu 1984/85 bo na razpolago tudi sodobna telovadnica z možnostmi za vse dvoranske športe, ki bo hkrati služila tudi kulturnim in drugim namenom. Možnosti smotrne uporabe prostega časa se bodo s tem še bistveno povečale.
- Klubski prostor.
- Samopostrežna kuhinja.
- Poldnevno bivanje za dijake, ki odhajajo zvečer domov (kosilo, pomoč pri učenju); mesečina znaša šil. 700.—
- Mesečna vzdrževalnina za polno oskrbo znaša šil. 1.800.—
- Za študente znaša najemnina za sobo šil. 1.200.—

Obstojata pa tudi možnost polne oskrbe.

Prijave sprejema

Mladinski dom, Mikschallee 4, 9020 Celovec, tel. (0 42 22) 35 6 51

Kulturne novice

V Jakopičevem razstavišču v Ljubljani so ob koncu minulega tedna odprli pregledno razstavo slikarskih in grafičnih del WERNERJA BERGA. Pri tem gre za nekoliko skrčen obseg retrospektivne razstave, ki je bila spomladi v Celovcu. V Ljubljani je na ogled 59 slik in lesorezov nastalih v letih od 1931 do 1981. Obiskovalcem Bergove razstave pa je na voljo izčrpen katalog z 237 reprodukcijami Bergovih del. Kot znano, bodo Bergovo razstavo v istem obsegu prikazali še na Dunaju, v Grazu, Innsbrucku, Wuppertalu in Wiesbadnu.

V Pulju se je pravkar končal 31. festival jugoslovanskega igranega fil-

ma na katerem vsako leto podelijo najvišje nagrade za dosežke na področju filmske umetnosti. Letos je bil proglašen za najboljši film leta „Balkanski špijon“ in nagrajen z veliko zlato areo. Razumljivo je, da je tudi glavni igralec filma „Balkanski špijon“ Danilo Stojković prejel zlato areno za najboljšo moško vlogo.

Med nagrajenci letošnjega puljskega filmskega festivala je tudi Slovenec Branko Gradišnik, ki je zlato areno prejel za najboljši scenarij, napisan za film Boštjana Vrhovca „Leta odločitve“. Najboljši režiser letošnjega festivala pa je Rajko Grlić, ki je za svoj film „V zrelem življenju prav tako prejel zlato areno.

„Danica“ kot prireditev k sodelovanju vabilo še moški pevski zbor SPD „Vinko Poljanec“ v Škocijanu, pri slednjem pa je trio Korotan gostoval na njegovi prireditvi za letoviščarje. Sodelovala sta še ansambel Korenika in pop skupina Zmeda, ko sta igrala za ples. Ansambel Zmeda, ki deluje v okviru SPD „Danica“, je nastopil še v mladinskem letovišču „Kinderland“.

Ob tej priložnosti je na mestu, če še sporočimo, da je naše prireditve, 7. in 10. julija letos, posnel nek gost z Dunaja in jih za člane društva, zlasti nastopajoče, predvajal v našem kulturnem domu. Za člane zbora in trio, je videofilm bil zelo zanimiv, saj so na TV zaslonu lahko videli svoj kulturni nastop.

Tradicionalni pohod na Obir

FRANC ČERNUT

1

S planinci „Auto Celja“ v Bosno

Nadvse prijateljski odnosi naših planincev s Planinsko sekcijo „Auto-Celje“ imajo resda že dolgoletno tradicijo in vsakoletni skupni izleti pomenijo vedno spel edinstveno doživetje. Po doslej skupnem spoznavanju najpomembnejših vrhov posameznih jugoslovanskih republik smo se letos napotili v Bosno, da se povzpne med drugim tudi na najvišji vrh Bosne in Hercegovine Maglič 2.386 m.

Prisrčen sprejem nas je pričakal v Celju. Pozdrav s starimi znanci — predsednikova dobrodošlica — pesem ob dobri kapljici — obujanje spominov lanskega izleta ob slikah iz Makedonije, in že brni avtobus ob močnem nallivu, blisku in gromu v noč. Preko Zagreba, Slavonskega Breda krenemo ob nastajajočem dnevu mimo Zenice v Sarajevo. Moderni čas in zgodovina se tukaj preliva v neko čudno harmonijo, ki se zdi očesu spočetka nekam tuja, toda le dotlej, dokler je ne zavestno dojemamo, da se tukaj stikata okcident in orient. Še močno je v mestu čutili dihal preteklih 14. zimskih olimpijskih iger — njih simbol vabi v izložbah, krasi spominske vse vrste, se zrcali v modernih hotelih in daje še poseben pečat stadionu, kjer so bile podeljene olimpijske medalje. Nasprotno pa kraj atentata na avstrijskega prestolonaslednika ne najde skoraj nobene pozornosti več — spominska plošča in stopinje v pločniku se zdijo bolj kot relikvije iz sive davnine. Množice, ki se valijo v Gazi Husrev-begovo džamijo (muslimansko svetilišče so v glavnem turisti, ki občudujejo arhitekturo, svojstvenost sakralnega okolja, nenazadnje tudi dragocenosti, ki med drugim v obliki neprecenljivih preprog pokrivajo tla. Baš-Caršija — stari del mesta je pravi eldorado zbiralcev spominkov ročne izdelave, bodisi iz blaga kovine, usnja ali lesa. Tukaj srečava ljudi iz vseh delov sveta, slišiš govorice, ki ne veš kam z njimi in imaš vtis živeti v neki pravljici iz Tisoč in ene noči — moti jo edino le hrup motorizacije. Potrebno bi dneve, da bi si ogledal vse znamenitosti, toda nas je vodila pot že

ob poldnevu naprej proti Foči, v Tjen-tište, središče nacionalnega parka „Sutjeska“, ki ga obkrožajo: Zelengora, Volujak, Maglič in Vučevu. Kraj je znan tako po naravnih posebnostih in lepota, kot po zgodovinski bitki med nemško okupacijo. Fašistične ter njih kvizliške enote so na tem področju obkolile glavino NOV s centralno bolnico in vrhovnim štabom z namero, da tukaj vse uničijo ter tako zlomijo vse ljudski upor. Toda 16 brigad, s številnimi ranjenci, je v herojskem boju uspel prehod preko reke Sutjeske ter preboj iz nemškega obroča. Mogočen spomenik je posvečen tem veličastnim dogodkom, posvečen žrtvam, padlim za svobodo, katerih imena so ovekovana v bližnjem muzeju, ki hrani tudi vso dokumentacijo o bitki na Sutjeski. Slikani motivi na stenah pretresljivo prikazujejo vojne strahote tiste dobe. Globoko ganjeni smo od tam krenili v hriboviti svet. Ustavili smo se še v Peručici — edinem še obstoječem pragozdu v Evropi. Mogočna drevesa s premerom metra in več tvorijo s svojimi silnimi krošnjami pravcato streho, ki jo komaj prode sončni žarek. Tukaj je narava še nedotaknjena — nemoteno kraljuje tukaj še divjad, saj človeška noga le redko prestopi mejo pragozda — nepoznavalec bi se le težko vrnil iz hste, polne skrivnosti. Vrsta ledeniških jezer in siloviti slap Skakavac so še nadaljnje znamenitosti tega kraja. Po ozki, gorski poti nas vodi avtobus proti planini. Doslej tako velikemu vozilu še ni uspelo do vrha, našemu šoferju ta mojstrovina s previdno vožnjo in odličnim občutkom uspe. Marsikomu od nas pa se je odvalil težak kamen od srca, ko je zopet začutil trda tla pod nogami. Prostrana, valovita planina je naseljena s številnimi, značilnimi kolibami, ki so preko poletja domovje kmetom iz doline. Po ogradih se pase živina: krave, konji, ovce in celo prašiči. Tukaj živijo ljudje skromno, nezahtevno življenje brez modernih pripomočkov, brez elektrike, brez vodovoda — le redki osebni avtomobili tu in tam konjajo idilično sliko.

Spet je Slovensko prosvetno društvo „Obir“ na Obirskem vabilo na vsakoletni pohod na Obir. Devedesetega pohoda preteklo nedeljo se je ob lepem vremenu udeležilo razveseljivo veliko planincev in prijateljev narave, čeprav je isti dan bila v bližnji okolici na izbiri še vrsta drugih prireditev in srečanj.

S toliko večjim zadoščenjem je na dogovorjenem zbirališču vrh Obirja društveni predsednik dr. Gusti Brumnik imenoma pozdravil predsednika SPD „Herman Velik“ Jurija Maka, sedanjega in bivšega predsednika Slovenskega planinskega društva Celovec Francija Kropivnika in Lubota Urbajsa, za-

stopnika Slovenskega vestnika Vin-kota Wieserja ter tajnika SPZ dr. Jankota Malleja. Prisrčno dobrodošlico je izrekel vsem, ki so letos prišli iz selskega Kota, Šmarjete, Čahorč, Slovenjega Plajberka, Celovca, Škocijana, Železne Kaple, Lepene, Kort in celo iz Trsta, toplo pa je sprejel tudi precej močno ekipo iz Zirovnice/Zabreznice s pevci nam vsem že dobro znanega moškega okteta.

Potem ko je predsednik Brumnik v kratkih, a jedrnatih stavkih orisal lik pokojnega aktivista naše narodne skupnosti Hermana Velika, smo prav radi prisluhnili petju moškega okteta DPD France Prešeren iz Zirovnice. Zadovoljni smo se po-časi odpravili nazaj k Železnokapelški koči, kjer nas je s harmoniko sprejel Pegrinov Breti. Za silo smo si opomogli, nato pa nadaljevali pot k Marufu, kamor smo bili povabljeni na piknik. Za „kuhinjsko dežurstvo“ so letos bili odgovorni Angelca, Mici in Feliks. Svoje delo so opravljali zares pohvale vredno, saj nikomur ni bilo treba trpeti ne lakote, še manj pa žeje. Kar prijetno smo se počutili, še posebno zato, ker se nam je vmes spet pridružil Breti in s spretnimi prsti svoji harmoniki izvabljal melodijo za melodijo. Tako še posebej pride do izraza priljubljenost tovrstnega piknika. Mnogo obiskovalcev iz doline, ki se iz kakršnihkoli vzrokov ne more povzpeti na vrh Obirja, kljub temu zelo ceni v kotlu kuhane klobase, osvežilne pijače ter petje ob harmoniki, kako drugače bi nam iz leta v leto tako zanesljivo prihajali delat družbo? Vsekakor smo jih veseli, saj doprinesejo svoj delež k dobremu razpoloženju. Da bo ostal tudi kakšen spomin za društveni arhiv, je s polaroid-kamero poskrbel Zdenko, ki nam je kar na licu mesta „sproduciral“ nekaj zanimivih fotografskih posnetkov.

Čeprav je to bil že 9. pohod na Obir, se prav med domačini Obirčani vsako leto še znajde kak novinec. Tako so se tokrat pohoda prvič udeležili Bohnečev Hanzi in Sixtus ter Gradišnikov Folti. Goto-vo ni žal ne njim, niti ostalim udeležencem, da smo spet skupno „zasedli“ Obir.

Danes otvoritev 33. lesnega in 51. celovškega sejma

Od 10. do 15. avgusta se bo odvijala v Celovcu največja sejemska prireditev na Koroškem. Po izjavi direktorja Dr. Kleindiensta je bil sejem že pred meseci razprodan. Po njegovih besedah bo letošnja prireditev „sejem superlative“. Tradicionalni lesni sejem v Celovcu je internacionalno priznan in velja za Mekko gozdnega in lesnega gospodarstva. Letos pričakujejo okrog 450 razstavljalcev iz vseh evropskih držav, Združenih držav Amerike in Japonske. Tem je na razpolago 35.000 kvadratnih metrov razstavljalnega prostora. Razstavišče je sektorialno razčlenjeno in ponudba firm sega od predelave lesa, transporta, gozdarstva do finalnih lesnih produktov. Na sejmu bo obiskovalec lahko dobil totalno informacijo o lesnem gospodarstvu. Kot že v prejšnjih letih si bo obiskovalec lahko ogledal sejmsko žago. Najmodnejša tehnologija in elektronika naj posredujejo gostom fascinacijo avtomatike. Ljudje si bodo lahko s pritiskom na gumb ogledali vse delovne procese na monitorjih. To bo gotovo velika atrakcija letošnjega sejma. Zelo zanimiva bo tudi mizararska delavnica. Letošnji program bo obsegal izdelavo notranjega pohištva. Poleg lesnega sejma teče blagovni sejem (10.—19. avg.). Organizatorji računajo s 1500 razstavljalci, od teh 678 iz Avstrije. Tudi letos bo cela vrsta mednarodnih simpozijev, tiskovnih razgovorov, sprejemov, srečanj, ekskurzij. Nekaj terminov:

- 13. do 15. 8. 15. mednarodni lesni simpozij
- 11. 8. Nemški dan
- Dan mizarjev, dan žagarjev
- 15. 8. Jugoslovanski dan
- 13. 8. Italijanski dan
- 16. 8. Dan starih
- 17. 8. dan mode itd.

Obiskovalci pa se bodo lahko okrepčali v raznih restavracijah in „štantih“. Cene pijač in jedi bodo gotovo spet višje kot lani, to se pravi, da bo moral gost globlje seči v žep. Vsi tisti, ki iščejo zabavo in razvedrilo bodo seveda tudi prišli na zabavišče — od 9. do 18. 9. do dveh zjutraj. Jutri bo zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo, dipl. inž. Günter Haiden na celovškem sejmskem razstavišču otvoril 33. lesni sejem in 51. celovski sejem. Na razpolago jima bo 103.000 kvadratnih metrov razstavne površine, od katere bo 35.000 kvadratnih metrov pokrite (v halah). Obisk te največje koroške gospodarske prireditve iskreno priporočamo.

PIREDITVE

ZITARA VAS

VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE

v nedeljo 12. 8. 1984 ob 20. uri v ljudski šoli v Zitari vasi.

Nastopajo: Dekliški pevski zbor Sele, MGVSittersdorf/Zitara vas, tamburaški orkester SPD „Zarja“ iz Železne Kaple, Duo Sadnikar iz Rikarje vasi, folklorna skupina SPD „Trta“ v Zitari vasi, MoPZ SPD „Trta“ v Zitari vasi.

Pohod na Peco

v nedeljo 12. 8. 1984 ob 4. uri zjutraj. Kraj: spodnja postaja sedežnice (Petzenkőny) v Podkraju. Pot: Večna vas—Veški stan (z avtobusom)—Bistriški vrh—zgornja postaja sedežnice.

Cena vožnje z avtobusom in sedežnico: 55 šil.

Ob slabem vremenu (padavine) bo pohod v sredo 15. avgusta 1984, ob istem času.

Prireditelj: MoPZ „Kralj Matjaž“ v Libužah.

HODIŠE

KOROŠKI VEČER

v soboto 11. 8. 1984 ob 20. uri v gostilni Cimžar v Dvorcu. Sodelujejo: Planinski sekstet, Mänerquintett Rauschelessee, domači tamburaši ter gostje iz Slovenije — plesna skupina iz Gorič.

Prireditelj: SPD „Zvezda“ v Hodišah.

GLOBASNICA

GLOBAŠKA NOČ

v soboto 18. 8. 1984 ob 20.30 uri pri Soštarju v Globasnici.

Za ples igrajo Fantje treh dolin. Prireditelj: Slovensko kulturno društvo v Globasnici.

Glasbena šola na Koroškem razpisuje mesto

GLASBENEGA PEDAGOGA

za instrumente: klavir, kitara, harmonika, pihala in godala ter nauk o glasbi

Obseg zaposlitve: polna ali delna učna obveznost

Pismene prošnje naj se naslovijo na: Kuratorij za Glasbeno šolo na Koroškem, Gasometergasse 10 ali Viktringer Ring 26, Celovec

Priložijo naj se spričevala ali druge podlage o kvalifikaciji

ŠENTPRIMOŽ

VEČER PESMI IN FOLKLORE

v soboto 11. 8. 1984 ob 20.30 uri v kulturnem domu v Šentprimozu. Sodelujejo: tamburaška skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple, folklorna skupina SPD „Trta“ iz Zitare vasi in mešani pevski zbor SPD „Danica“ iz Šentvida v Podjuni.

Prireditelj: SPD „Danica“ v Šentvidu v Podjuni.

ZITARA VAS

VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE

v nedeljo 12. 8. 1984 ob 20. uri v ljudski šoli v Zitari vasi. Nastopajo: dekliški pevski zbor Sele, MGVSittersdorf/Zitara vas, tamburaški orkester SPD „Zarja“ iz Železne Kaple, duo Sadnikar iz Rikarje vasi, folklorna skupina SPD „Trta“ v Zitari vasi, MoPZ SPD „Trta“ v Zitari vasi.

Prireditelj: SPD „Trta“ v Zitari vasi.

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi staro in mlado na

TEKMO KOSCEV

ki bo v nedeljo 12. avgusta 1984 ob 15. uri pri Lipšu v Kozju.

Krščanska kulturna zveza razpisuje v okviru akcije zveznega ministrstva za pouk

nastavitev absolventa Pedagoške akademije za delovno območje izobraževanja odraslih

Interesenti naj se oglasijo pri Krščanski kulturni zvezi, Viktringer R. 26, v Celovcu; tel. (0 42 22) 51 25 28-23 ali 24

LOČE

FOLKLORNI VEČER

● v petek 10. 8. 1984 ob 20.30 uri v gostilni Wrolich v Ločah. Nastopajo: Tamburaški ansambel iz Loč, trio Oraže iz Borovelj, mladinski zbor iz Ledinec in otroški zbor iz Loč. Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Jepa-Baško jezero“ v Ločah.

Slovensko prosvetno društvo „Borovelje“ vabi na

DVODNEVNI IZLET V TRST

od 1. do 2. septembra 1984. Prijave do 20. avgusta pri Melhiorju Verdolu, 9170 Borovlje, Josef-Ogris-Gasse 3; telefon (0 42 27) 21 3 92

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na

POHOD NA JEPO

v spomin na velikega planinca in rodoljuba Jozeja Miklavčiča v nedeljo 12. avgusta 1984. Zbirališče in odhod: ob 7. uri zjutraj izpred gostilne „Türkenkopf“ pd. pri Kopanku na Kopanju (parkirišče za avtomobile). Po povratku z Jepe bo ob 14. uri pri slovenski planinski koči na Bleščeči gorska maša. Prisrčno vabljeni!

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na

IZLET NA TRIGLAV

v času od 17. do 19. avgusta 1984.

Prijave do 6. avgusta na sedežu Slovenskega planinskega društva, Celovec, Gasometergasse 10.

DOM V TINJAH

● Od nedelje 19. 8. ob 18. uri do nedelje 26. 8. ob 13. uri SLOVENSKE POČITNICE, Slovenščina kot seminarski in pogovorni jezik za začetnike in napredujoče.

Vodi: ravn. prof. dr. Reginald Vospernik s profesorji, učitelji in študenti

● Razstava del (slike) VINKA HLEBSA je odprta do 23. avg. 1984

ROŽEK

VEČER SLOVENSKE PESMI IN FOLKLORE

v nedeljo 19. 8. 1984 ob 20.30 uri v gostilni na Muti (Woschitz) v Rožeku. Nastopajo: folklorna skupina SPD „Trta“ iz Zitare vasi, tamburaši SPD „Zvezda“ iz Hodiš, MoPZ SPD „Jepa-Baško jezero“ iz Loč.

Prireditelj: KD „Peter Markovič“ v Rožeku.

BOROVLJE

FILM — INFORMACIJA — DISKUSIJA

v torek 14. 8. 1984 ob 20. uri v Mestni hiši v Borovljah.

Film: Mir v lastni hiši. Podjska diskusija: Josef Guttenbruner, Teodor Domej, dr. Peter Gsettnner, dr. Mirko Wakounig (diskusijski vodja) in Zeichen Kristijan. Vabi: Slovensko prosvetno društvo „Borovlje“.

Obvestilo

Za vse, ki so se prijavili za izlet na Triglav in ogled Triglavskega narodnega parka, je zbirno mesto v petek 17. avgusta 1984 ob 7.30 uri pred Mlečnikovo bencinsko črpalko v Kažentavri. Nato skupna pot preko Ljubelja na Bled in v Bohinj.

Smer poti iz Bohinja: Uskavnica (planina) — Velo polje (spanje v petek) — Triglav — Hribarice — dolina triglavskih jezer — Komna (spanje v soboto) — Crno jezero — Pršivec — Viševnik — Planina Jezero — Voje — Bohinj (izhodiščna točka — avtomobili).

Turo bo vodil alpinist in zastopnik Triglavskega narodnega parka Janez Bizjak.

Pozor! Predpogoj za uspešen potek izleta je dobra obutev (gozdarji) in zaščita proti dežju in mrazu.

Joško Lepušič
Referent za izletništvo

29. KOROŠKI TURISTIČNI TEDEN V ČRNI NA KOROŠKEM od 11. do 19. avgusta 1984

Prikaz kmečkih del, narodnih običajev in tekmovanje predic — vse pod vodstvom Mita Trefalta.

Prisrčno vabljeni!

Menjava denarja

Stanje v četrtek 9. avgusta 1984

Za 100 dinarjev dobite	12.00 šil.
Za 100 dinarjev plačate	14.50 šil.
Za 100 lir dobite	1.10 šil.
Za 100 lir plačate	1.19 šil.
Za 100 mark dobite	693.00 šil.
Za 100 mark plačate	709.30 šil.

Pestra kulturna dejavnost SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah

Ni več ni dvoma — vendarle se je po nekoliko ponesrečenih poizkusih pričelo pravo poletje. Še ni minilo mesec dni, ko so turistična podjetja, vse tja do najmanjših oddajnikov sob tarna nad slabo sezono in že se zopet polagoma pričena širiti nevolja vsled velike vročine in vse večjega stresa. Letoviščarji silijo k jezerom in če bi hotel malo po kosilu prešteti avtomobile samo okrog Baškega jezera, bi se ti pričelo mešati. Pogled na vodno gladino pa daje že prav vznemirljivo sliko in poraja se vprašanje: kdaj se bo le-ta pričela oddajati racionirana po kvadratnem metru posameznika. Toda čemu beliti si glave — sezona je kratka in šiling je šiling — kdor hoče odmora, naj ga tudi po-

šteno plača. Potemtakem pride vsak na svoj račun in končno — vsak je sam svoje sreče kovač.

Tudi društveniki SPD „Jepa-Baško jezero“ skušamo vsaj nekoliko posegati v ta zagonetni vrvež s tem, da opozorimo goste vsaj delno tudi na naš življenjski tujak na Koroškem ter na njegovo problematiko. V obliki folklornih večerov jim predstavimo naše pevce, plesalce, instrumentaliste in pri tem beležimo kar zadovoljive uspehe. Doslej smo dva taka večera, in sicer 6. ter 23. julija priredili pri Pušniku. Poleg tamburašev, mladinskega in otroškega zbora je tam sodeloval še trio Oraže iz Borovelj. Obisk je bil na obeh res zadovoljiv in marsikatera spontana reakcija na tematiko iz po-

vezave kaže, da gosta ne zanima le naša pesem, naš ples, naša glasba, marveč tudi naš položaj o katerem izve največkrat šele ob teh prireditvah.

Kot posebna reprezentacija našega društva pa je bila prireditev preteklega petka v kulturnem domu v Ločah. Ta Folklorni večer ima pri nas že tradicijo in spada nekako med glavne prireditve v občinskem merilu. Seveda je tokrat tudi vročina vplivala na udeležbo, toda vseeno smo imeli nad 150 obiskovalcev, kar je za loške razmere zelo solidno. „Sveta si zemlja in blagor komur plodiš“ — so bile uvodne besede, s katerimi je Irena Černut povezovala večer. Pod tem geslom, prenesenim na koroške razmere, je bil postavljen akcent celi prireditvi, ki je imela zares pisan spored. Po pozdravnih zvokih tamburašev so začeli naši mladi in pravi užitek je bilo prisluhniti solistom: Mikiju, Marjanu, Petru in Stefanu. S pristrano gesto, da so vrgli majhne šopke poljskih cvetlic med publiko, so si v hipu osvojili srca poslušalcev. Mladinska skupina iz Ledine je podala internacionalen program in tudi tam imajo dobre soliste, kot sta pokazala Stefan in njegov tovariš. Plesna skupina iz Sel je s svojimi šaljivimi, ljudskimi plesi prispevala dosti vedrine in veliko svežega duha dogajanjem na odru. Društveni moški zbor je enkrat več dokazal, da je kos tako zabavnim vižam, kot tudi zahtevnejšim umetnim skladbam. Prvič se je predstavil tokrat tudi mladinski kvintet „Jepa“ iz Loč — veliko prizadevanje že nosi sadove. Vokalno, kot instrumentalno je zelo dobro opravil svojo nalogo in upajmo, da ga bomo odslej večkrat slišali na naših prireditvah. Tamburaši so s poskočnimi vižami zaključili večer, ki ga brez pretiravanja lahko ocenimo za dobro uspelega.

Glavna zahvala pa gre mladini, kajti njena je bodočnost in kot izgleda se nam ni bati za našo prihodnost.

F. Č.

Jugoslovani za večji izvoz v Avstrijo

Na torkovi tiskovni konferenci so zastopniki slovenskega gospodarstva seznanili zastopnike koroškega tiska z gospodarsko problematiko Slovenije oz. Jugoslavije.

Povod za to konferenco je Celovski sejem, v okviru katerega bodo Jugoslovani plasirali svoje firme, da bi bilo avstrijsko gospodarstvo bolj seznanjeno in pristopno do jugoslovanske ponudbe.

Težišče jugoslovanske ponudbe bo tokrat na lesnem sektorju (pohišveni programi, gradbeno mizarstvo, vrtno ute...), ki bo zastopano s sedmimi slovenskimi podjetji; zastopana pa bo tudi industrija kmetijskih strojev, kemična in elektro-industrija.

Jugoslovani se zelo prizadevajo, da bi več izvozili v Avstrijo. V lanskem letu je bila takšna situacija: Avstrija je uvozila iz Jugoslavije za 3,8 milijarde šilingov blaga, medtem ko je Jugoslavija iz Avstrije uvozila kar za 10,7 milijarde šilingov blaga. Iz teh števil je razvidno negospodarsko razmerje. Razumljivo je, da se Jugoslovani prizadevajo, da bi dosegli ugodnejše blagovno prodajno ravnotežje.

Vodja Gospodarske zbornice Slovenije v Celovcu Slavko Breznik je v zvezi s tem dejstvom obžaloval, da to slabo gospodarsko sodelovanje ni v skladu z dobrimi političnimi odnosi med obema sosedoma. Menil je tudi, da je prav gospodarstvo primerno za ureditev dobrih medsebojnih odnosov, kajti le v stiski lahko spoznaš dobrega prijatelja oziroma sosedo.

15. avgusta bo na celovškem sejmu Jugoslovanski dan, kjer bo mogoče še več izvedeti o jugoslovanski ponudbi.

Vzporedno s Celovškim sejemom se v Kranju odvija Gorenjski sejem (od 10. do 19. avgusta 1984). Razstavljalo bo 584 domačih in 56 tujih razstavljalcev.

V okviru te mednarodne prireditve so tudi večje možnosti za sodelovanje z Zvezo slovenskih zadrug na Koroškem, ki se zelo prizadeva, da bi razširila medsebojne blagovne menjave. Na sejmu bo ZSZ skupno s koroško gospodarsko zbornico predstavila ponudbo gospodarstva koroških Slovencev in še posebej mešanih podjetij.

AVSTRIJSKO-JUGOSLOVANSKO DRUŠTVO

Dopustniški kviz 1984

ob „Jugoslovanskem dnevu“, v času od 11. do 18. avgusta 1984 v SPAR Cafe-Restaurant, Celovec, Karfreitstraße 8

Vprašanja:

- Jugoslavija je letos
☐ draga ☐ poceni turistična dežela
- V Črni gori (Budva) slane leden dopusta (vključno transfer, polet in polpenzion)
☐ 3640 šil. ☐ 5640 šil.
- Križarjenje z ladjo med „jugoslovanskimi otoki“ (vključno transfer, polet, križarjenje, polpenzion, vodstvo)
☐ 3550 šil. ☐ 5550 šil.

Po Vašem mnenju pravilne odgovore označite z „x“. Izrežite ta oglas z odgovori kviza in ga oddajte v SPAR-restavraciji v Celovcu, Karfreitstraße 8, v času „Jugoslovanskega tedna“ od 11. do 18. avgusta 1984. Restavracija je odprta vsak dan od 10. do 22. ure.

Iz pravih odgovorov bo 18. avgusta izžrebanih 10 nagrad:

- nagrada: **1 teden v Črni gori (polet in polpenzion)**
- nagrada: **1 teden v Dubrovniku (polet in polpenzion)**
- nagrada: **Za konec tedna v Zadar — otok Hvar**
- nagrada: **teden dni kosilo za dve osebi po prosti izbiri**
- nagrada: **kosilo za dve osebi po prosti izbiri**
- do 10. nagrada: **steklenica jugoslovanskega vina**

Ne poznate cen? No, pa vprašajte pri

Potovalni agenciji CARTRANS, družba z o. j. Celovec, Paulitschgasse 7

Ime sodelavca pri kvizu:

naslov:

Pri kvizu lahko sodelujejo vsi, ki radi potujejo!

JANKO MESSNER

Koliko znamo še slovensko?

Jezikovni pogovori v Radiu Celovec

25

Takole berem v enem naših tednikov, narejenih v Celovcu: SPOROČAMO VSEM UDELEŽENCEM ROMANJA 'SLEDEČO SPREMEMBO' ODHODA: ... Zakaj je to naznani napačno? Zato, ker glagol "slediti" pomeni "iti po kaki sledi", po nemško verfolgen. — Je potem prav, če rečem: Pes sledi zajca? — Prav in lepo slovensko. Prav tako lahko sledimo rudo — se pravi, da smo na njeni sledi. Pa slediti vodniku? Seveda tudi, to pomeni "iti za vodnikom". Ravno tako lahko sledimo tudi govorniku, če ne razmetava preveč tujk, ali pa predavanju, to pomeni, da ga z razumevanjem spremljamo.

Manj lepo je reči: iz povedanega sledi, lepše je reči: iz tega izhaja, iz tega izvira ali pa iz tega se da sklepati.

Na koncu kake povesti v nadaljevanjih včasih vidimo zapisano: 'dalje sledi'. Če že ta glagol, potem v prihodnjem času, ker ne 'sledi', saj je stavcu zmanjkalo prostora, temveč šele bo sledilo. Lahko bi kajpada rekel tudi naprej prihodnjič. Toda vrtna se k napačnemu primeru, ki sva ga navedla na začetku: 'Sporočamo vsem udeležencem romanja sledečo spremembo odhoda'. "Za zajcem sledeč pes" je jezikovno v redu, najsi se človeku zajček smili, toda sprememba nikogar ne sledi, zato ne more biti 'sledeča sprememba', temveč tale sprememba. Včasih čuje-

mo v kakem pogovoru: Čuj, 'sledeče' bi ti rad položil na srce. Tako ni prav, reči bi moral: tole bi ti rad položil na srce. Tudi 'sledeči predpisi' so normalno tle predpisi, najsi koga celo zasledujejo, denimo tisti iz finančnega urada. Slediti komu na prestolu je jezikovno tudi v redu, čeprav bi bilo treba vse prestole podreti — posvetne in cerkvene. — In komu z očmi slediti? Je to prav? — Je, če je tvojega pogleda vreden, saj ga spremljaš, greš tako rekoč z očmi za njim!

A zdaj si ogledaj dva glagola, ki sta si zelo podobna, pomenita pa vsak nekaj drugega. Beri tule iz koroškega časopisa: "V Podjuni 'strmijo' v Ferklirgu za vzrejo take svinjske pasme, ki bo imela več mesa pa manj masti." Kaj misliš, je narobe? — Verjetno 'strmijo'? — Tako je, strmeti, strmim, strmel je pomeni ali: se strmo vzdigovati, postavim "zvonik strmi v nebo", "gore strmijo v višave", lahko pa tudi človek strmi nad tolikšnimi lažmi, ali pa strmi ob žalostni novici, kar pomeni, da nepremično gleda, da boljši. Včasih je kdo zamišljen ali žalosten, pa strmi v strop ali strmi v prazno. Gotovo si že slišala? — Sem. — Da, ali v svinjereji prav gotovo ne strmijo, razen kadar jim kočeje preborno plačajo. Pisec je mislil zapisati da strmijo za takšno pasmo, po nemško "bemühen sich", "trachten nach"...

Toda Slovenski pravopis ima pri tem glagolu puščico. — In kaj ta pomeni? — To, da priporoča boljši, domači izraz, v tem primeru se trudijo, si prizadevajo za takšno pasmo, iščejo, skušajo doseči takšno pasmo. Tako. Kar štiri lepše glagole imamo na voljo. Ali beri tule o smučarskem teku za delžni pokal: "Vsak tekmovalec 'strmi' za nagrado." Lepše bi rekel: se žene za nagrado, se poganja za nagrado, kako slikovito — to poganjanje s palicami, kar vidiš ga, kako piha in puha kakor kak kapelški fikej.

Dobro, po teh treh primerih glagola zdaj za sklep še en pridevnik, ki mnogim med nami rad ponagaja: "Gospod dvorni svetnik je prejel od papeža visoko priznanje..." Potelefoniral sem temu gospodu in ga vprašal, koliko metrov to priznanje meri, pa mi je odvrnil, da je dobil samo križec — kakih šest, sedem centimetrov dolg, visok pa pol centimetra. Viš, kakšna pomota, če ne veš, kaj beseda "visok" pomeni — hoch, "eine hohe Auszeichnung" še po nemško ni kaj prida, kaj šele po slovensko, kjer pravimo odlično, lepo ipd. Pa na 'visokem' morju? Auf hoher See, nemško! Po slovensko je morje odprto ali globoko, ne visoko, bi bilo samo treba preskusiti: saj ne ležeš kvišku po morju, če se utapljaš! Kaj pa "visok" človek? Če misliš telesno, je velik, če pa po značaju, reci ošaben, prevzet, nedostopen. Pa 'visoka' kazen? Je velika kazen! In 'visok' krvni pritisk? Je velik, močan ali hud krvni pritisk, saj to pove o njem več kakor pa visok. 'Visoka' starost je tudi velika starost, 'visoka' plača — velika plača. No, pa 'visoki' stroški? So prav tako veliki stroški. In če imamo 'visoko' mnenje o kom? Reci, da ga zelo ceniš, da imaš dobro mnenje o njem. V fiziki smo se učili 'visoka' peč — Hochofen. Je v slovenščini plavž. Še kaj? — Hvala. Morda pa samo še to: Tako 'visoko nadarjena' bi rada bila za slovenski jezik, kakor vi, tovariš profesor. — Zdaj pa zafrkavaš, "hochbegabt", to je po nemško, slovensko bi bilo prav: tako zelo nadarjena, izjemno nadarjena, tako učena bi rada bila... Vendar tu ne gre za mojo "učenost". Res pa je to, da boš z branjem lepih slovenskih knjig poglobila svoje jezikovno znanje.

Na žaru ne pečemo samo mesa

Bliskalo se je in nazadnje je tudi pošteno grmelo. Ona in on, ki sta si skočila v lase in s povišanima glasovoma vpila drug na drugega, sta bila kar enakih misli. Ona (on) me sploh ne razume! Toliko dobrega ji (mu) naredim, pa vse jemlje, kot bi bilo samo ob sebi umevno. Jaz res nisem kriv(a)!

Oba se opravičujeta sama pred sabo in krivita partnerja. Oba sta nesrečna in oba užaljena. Kako naj se izvijeta iz kočljivega položaja?

Pri parih, ki se dobro poznajo in se v normalnih razmerah tudi dobro razumejo, sploh ni preveč zapleteno. Partnerja ravnata po ustaljenem vzorcu. Natanko vesta, kako se morata vesti med prepriro in po njem. Če ji on po nekaj urah prinese skodelico vroče kave, ona ve, da ji ponuja spravo, in mu navadno ne more odreči. Prav tako on laže zadiha, ko jo zaloti, da ga kradoma pogleduje. Usedla se bosta, se v miru pogovorila o prepriro in skušala razčleniti vzroke, ki so do njega pripeljali. Zrak bo spet čist in pri hiši bo zavladal mir.

Drugeče je s pari, ki se še ne poznajo dovolj dobro, ali s partnerjema, ki sta dlje da niti ne vesta več, kako naj bi se pogovarjala. Razumljivo, da sta neobgljena, ko je treba narediti

Zakaj je prvi korak do sprave tako tvegan?

Kdor po prepriro prvi ponudi roko, naj premisli, ali sta čas in priljubljenost že dozorela.

korak do sprave. Če naj bi bil učinek tak, kakršnega si želita, mora biti želja po spravi odkritosrčna, izrečena o pravem času in ob ustrezni priložnosti.

Želja po spravi je odkritosrčna, če je ne prežemajo samo tile nagibi: pomilovanje samega sebe („Tako osamljena sem, zato si želim, da bi se midva dobro razumela!“), težnja po harmoniji („Tako zoprno je, če sva sprta. Ko bi bilo vsaj vse tako kot prej!“), vzvišenost („Modrejši, modrejša sem, vdam se, čeprav je ravnal(a) tako nizkotno!“), prilizovanje („Popustim, samo če me spet ljubiš!“).

Pošteno ponudbo za spravo naj bi narekoval plemenit vzgib. „Sprejemam te. Pri srcu si mi in veliko mi pomeniš. Še naprej bi z veseljem živel(a) s tabo.“ Takšna poteza sporoča, da ima človek zdrav razum, nikakor pa ne pomeni priznanja krivde. Moški si ponudbo za spravo pogosto tako razlagajo in pri tem se motijo.

Načrti se je treba tudi tega, kako tak predlog sprejeti. Zgodi se, da se ta ali oni od partnerjev kratko malo ne more srečno nasmešiti, ker so ga očitki, ki so leteli med prepriro, preveč prizadeli in potrebuje več časa, da jih prekuha, kakor pravimo. Ne more in tudi noče sprejeti ponujene roke. Morda je tudi tako razkačen, da ponudbe niti ne prepozna. Primer: Hudo sta se prepirala in nato nekaj dni nista spregovorila besede. Nekega dne mu telefonira v službo. „Rada bi te vprašala, kdaj boš danes prišel domov.“ In jo grobo zavrne: „Me zdaj že v službi nadzoruješ“.

V tem trenutku je sprava še dlje kakor prej. Mislila je dobro, toda cilj in razpoloženje se nista ujela. Žena bi ravnala preudarnejše, ko bi bila počakala moža, da bi bil že doma in bi udobno sedel v naslanjač. Stopila naj bi mimo njega in ga spotoma pobožala po laseh. To dobro pozornost bi najbrž laže sprejel.

Veliko tankega posluha je treba, če hočete izobesiti belo zastavo. Partnerja, ki se dobro poznata, tak posluh navadno premoreta in natanko vesta, kakšne volje je ona ali on. Če pa se ne poznata, hitro zagrešita napako in bojišče postane še bolj zagrizeno.

Kaj pa, če se vendarle zgodi? Žena ga poboža po laseh, mož nestrpno umakne glavo. Za ženo, polno razumevanja, bi to pomenilo ostro zavrnitev. Kaj naj bi storila?

Moža, ki še zmerom kuha jezo, ne bi smela še naprej nadlegovati, češ da bi se rada pobotala. Naj mu da čas za razmislek, odpravi naj se z doma, gre v kino ali kam na obisk. Sama se bo raztresla, da ji ne bo več tako hudo. Njemu pa naj razloži, da ne odbaja iz kljubovalnosti. „Mislim, da moraš malo zadihati. Vidim, da greva drug drugemu na živce. Pozneje, ko boš pripravljen, se bosta pogovorila.“

Nobene koristi ne bo, če bosta partnerja skušala potlačiti jezo in užaljenost, ker bosta drug z drugim iz dneva v dan bolj strupena. Naj gresta za uro ali dve narazen; ko bosta spet doma, bo ozračje takoj manj napeto.

Moški že tako nad vse težko privolijo v spravo, ker so prepričani, da ima ona že kaj za bregom, še teže pa jim gre, kadar morajo oni prvi ponuditi roko. Včasih se le premagajo, kupijo šopek in so prepričani, da je spet vse v najlepšem redu. Toda tako preprosto le ni. Ponudba za spravo še ne pomeni, da je spor rešen. Ponudba je samo opozorilo, da obstaja pripravljenost na spravo. Sam prepriro pa partnerja lahko pokopljeta šele po mirnem in razumnem pogovoru.

Imenitno je pripraviti obed nad žerjavico: zanetimo ogenj, razžarimo oglje ali bukova polena, nad žerjavico pa postavimo rešetko. Na njej pečemo meso in zelenjavo, krompir in celo sadje. Jedi moramo seveda že prej pripraviti: meso položimo v marinado, da bo mehkejša, sočnejša in izrazitejša okusa. Zelenjavo namažemo z oljem, sesekljanim česnom in različnimi začimbami. Sadije posladkamo, zavijemo v aluminijevo folijo in nemara začnimo s kančkom alkohola. Samega mesa se človek kmalu naveliča, pa če je še tako sočno in izborno pečeno. Zato pripravljamo na žaru mešane obroke. Malo tega, malo onega, nikakor pa ne vztrajamo pri mnenju, da so na žaru dobri le čevapčiči in nemara kaka zarebrnica!

PEČEN KROMPIR S KISLO SMETANO

Za 4 osebe potrebujemo: 8 podobnih, srednje velikih krompirjev, sol, 8 kosov folije, malo olja. Za preliv: 1 lonček kisle smetane, šopek drobnjaka, šopek peteršilja, žličko gorčice, sol, začimbno mešanico, poper, mleto papriko, malo limoninega soka.

Zelišča drobno sesekljamo in jih zmešamo s kislom smetano in ostalimi sestavinami za preliv. Po okusu še začnimo. Krompirje umijemo, lupino pa nekajkrat prebodemo z vilicami, da se med peko krompir ne bo razpočil. Folijo na tanko namažemo z oljem, na vsak kos položimo po en krompir, ga posolimo in zavijemo. Krompirje položimo na rešetko ali v žerjavico in pečemo 40 do 60 minut. Krompirje razvijemo, križasto zarežemo, v sredino položimo košček masla. Preliv iz kisle smetane pa ponudimo posebej.

SVINJSKA RIBICA Z ŽAJBLJEM

Za 6 oseb potrebujemo: 450 g svinjske ribice, poper, 1 žlico olja, nekaj listov žajblja, 2 žlici vinjaka, sol, olje.

Ribico natremo s poprom in obložimo z listi žajblja, ki smo jih za nekaj trenutkov položili v vroče olje. Olje, v katerem smo popekli žajbelj, zalijemo z vinjakom. S to mešanico premažemo ribico, zavijemo jo v kos aluminijaste folije in pustimo stati čez noč.

Meso odvijemo, naoljimo in spečemo na žaru. Solimo ga šele, ko je pečen.

BANANE IN ANANAS NA ŽARU

Za 12 oseb potrebujemo: 1 ananas, 6 banan, 5 žlic sladkorja, pomešanega s cimetom

Ananas narežemo na 1 cm debele rezine in ga olupimo, banane pa pečemo v olupkih, in šele pečene olupimo. Pečeni ananas in banane zložimo na krožnik in potresemo s cimetovim sladkorjem. Lahko vzamemo tudi odcejeni ananas iz pločevinke. Ananas in banane pečemo 10 minut.

PURANOVI RAŽNJIČI

Za 4 osebe potrebujemo: 5 žlic belega vina, 2 žlici olja, sveže mlet poper, sol, sladko, mleto papriko. Iz teh sestavin zmešamo marinado. Razen tega potrebujemo: 750 g puranovih zrezkov, 1 papriko, 2 čebuli, 250 g paradižnika, 200 g prekajene slanine, 3 žlice olja.

Meso narežemo na kocke, ki jih prelijemo z marinado in pustimo stati 1 uro. Na lesene špile nabadamo izmenoma meso, (ki ga prej obrišemo s papirnatim prtičem do suhega), koščke paprike, čebule in paradižnika ter slanine. Ražnjiče pečemo na žaru (ali v ponvi s teflonsko oblogo, ali v električnem grilu). Med peko jih obračamo in od časa do časa premažemo z oljem in z marinado.

POSTRV V ČASOPISNEM PAPIRJU

Postrv lahko spčemo na žaru tudi v časopisnem papirju. Ribo najprej očistimo in do suhega obrišemo. Z notranje strani jo solimo, popramo in izdatno namastimo z maslom.

Trebušno votlino ji napolnimo s svežim peteršiljem. Nato ribo stisnemo in ji spnemo trebuh. Trdno jo zavijemo v debelo plast navlaženega časopisnega papirja. Zavito ribo pečemo na žaru 30 minut. Ker je papir vlažen (moker), bo v zavoj nastajala sopara, v kateri se bo riba skuhala in spekla.

ŽAJEC NA ŽARU

Namesto običajne svinine spečemo na žaru zajca.

Za 6 oseb potrebujemo: 1 zajca (1,5 kg), 5 vejic svežega timijana, 1 liter belega vina, poper, poprova zrna, olje, sol.

Zajca razkosamo na 6 delov. Obložimo ga s timijanovimi vejicami in položimo v posodo, ki jo lahko tesno zapremo. Belo vi-

no prevremo s poprom, poprovimi zrni, in po želji tudi z malo sojine omake. Še vroče prelijemo čez zajca. Zajec naj stoji v kvaši 1 dan. Nato meso do suhega obrišemo s papirjem in ga pred pečenjem popramo ter namažemo z oljem. Pečemo ga 30 do 40 minut, med peko ga večkrat obračamo in premažemo z marinado. Šele pečeno meso solimo.

MARELICE NA ŽARU

Na vsako marelco potrebujemo: 1/2 kočke sladkorja, malo likerja ali ruma, košček masla, kos aluminijeve folije.

Marelce umijemo in toliko zarežemo, da odstranimo koščico. Sladkorno kocko napojimo z žganjem, in jo vstavimo v sadež. Sadež zavijemo v folijo, ki smo jo namazali z maslom. Pečemo v žerjavici 8 minut, ponudimo pa vroče.

Če pečemo namesto marellic breskve, moramo sadeže prerezati, da odstranimo koščico. Polovici potopimo v sladkor, ki se bo med peko zlepil, da bo sadež spet cel.

SADJE NA ŽARU

Za 4 osebe potrebujemo: 4 jabolka (hruške, banane, ananas), 1 žlico limoninega soka, 2-3 žlice masla, sladkor, 4 kose folije, žganje (hruševce).

Sadeže umijemo, razrežemo in namažemo z limoninim sokom. Položimo jih na folijo, premažemo s stopljenim maslom in potresemo s sladkorjem. Zavijemo v folijo, pečemo pa v žerjavici. Preden ponudimo, pokapamo z žganjem ali pa s sladko smetano.

POLNJENE TELEČJE ZAREBRNICE

Za 6 oseb potrebujemo: 6 telečjih zarebrnic (lahko tudi svinjskih, vsaka po 250 g) sol, poper, 150 g mladega sira, 1 žlico gorčice, 1 žlico svežega, sesekljane majarone, 1 žlico zelenjavnega sirovega namaza, 6 rezin prekajene slanine, olje.

V vsako zarebrnico zarežemo žep. Z notranje strani natremo zarebrnice s soljo in poprom. Sir, sirni namaz, gorčico, majaron in poper zmešamo v nadev, s katerim namažemo rezine slanine. V vsako zarebrnico vložimo kos namazane slanine. Žep spnemo z zobobrcem. Zarebrnice premažemo z oljem in spečemo na žaru. Šele pečene solimo.

ŠE TO IN ONO O PRENIZKEM KRVNEM PRITISKU

Večja nadloga kot nevarnost

Zdravniki pravijo, da prenizek krvni pritisk sicer ni smrtno nevarna bolezen, vsekakor pa drži, da lahko človeku hudo zagreni življenje.

Prav krivično je: s tistim, ki ima previsok krvni pritisk, vsi sočustvujejo. Tistemu, ki ima prenizkega, pa namenijo kvečjemu sočuten nasmešek.

Najhujše je zjutraj. Takrat je krvni pritisk pri vseh ljudeh najnižji. In če imaš že tako in tako nizek pritisk, je zjutraj še nižji. Ko odpreš oči, si še vedno utrujen. In ko vstaneš, se ti v glavi zavrti, pred očmi pa stemni.

In težave se nadaljujejo ves dan: človek je brez volje, ne more se zbrati, tako ne more dobro delati, celo vožnja z avtomobilom je lahko nevarna.

Če hočeš dobiti vsaj približno predstavbo, kako se počuti človek s prenizkim krvnim pritiskom, ti ni treba nič drugega, kot da se zgodi zjutraj, takoj ko se zbudiš, v enem skoku spraviš iz postelje. Brž ko je telo zbrano, „pade“ kri v vene nog. V krvnem obtoku je nenadoma za pol do tri četrte litra manj krvi in življenjsko pomembni organi — predvsem srce in možgani — je imajo ta hip premalo. Posledica te pomanjkljive prekrvnosti je občutek medlosti in vrtočlaviče.

Če je človek zdrav, ta motnja v nekaj sekundah sama izgine. Za to poskrbi organizem sam. Posebna čutila v arterijah nenehno zaznavajo, kakšen je srednji krvni pritisk. Podatke pošiljajo v možgane, ki višino pritiska, kakršna je, primerjajo s tisto, kakršna naj bi bila. Če je pritisk prenizek, začnejo možgani pri priči delovati: ukažejo, da začne srce močnejše biti, stene žil pa se napnejo. Tako pride v obtok spet več krvi in krvni pritisk se poveča.

Pri človeku z nizkim krvnim pritiskom pa ves ta mehanizem ne deluje, in sicer zato, ker so središča, ki skrbijo za pritisk, že od rojstva naprej nastavljena na prenizko vrednost.

Meja med normalnim in prenizkim pritiskom sicer ni trdno določena, večina zdravnikov pa meni, da je pritisk prenizek, če je t. i. zgornji pritisk pri ženskah stalno pod 105, pri moških pa pod 110.

To pa ne pomeni, da ima vsak človek s prenizkim krvnim pritiskom težave. Nekateri imajo „zdrav nizek pritisk“, ki ne vpliva na krvni obtok, tako da so pomembni organi dovolj prekravljeni. Ta vrsta nizkega krvnega pritiska ne velja za bolezen in je tudi ni treba zdraviti. Vsekakor pa zdravniki priporočajo takim ljudem, naj si jedi močno solijo: tako je v krvi več tekočine in pritisk se poveča.

Kakih 15 do 20 odstotkov ljudi s prenizkim krvnim pritiskom pa ima hude težave. Gre predvsem za mlade ljudi, v glavnem za drobne, vitke tipe, med njimi je več žensk kot moških. Vzrok teh težav je vedno isti: ker je pritisk prenizek, organi niso dovolj prekravljeni, tako dobivajo premalo kisika in ne morejo dobro opravljati svojih nalog.

Najbolj so prizadeti možgani in tu so težave najizrazitejše: vrtočlaviče, slabost, motnje vida, razdražljivost, utrujenost, spominske motnje — vse to lahko povzroča prenizek krvni pritisk. Seznam lahko podaljšamo: srčna slabost in motnje srčnega ritma, težave z dihanjem, občutek, da se dušiš, potreba po nenehnem zehanju, pomanjkanje teka, motnje med menstruacijo pri ženskah in impotenca pri moških, bledica, vedno mrzle roke in noge itd.

Zdravniki že nekaj let vedo, da je lahko prenizek krvni pritisk zadnji povod celo za to, da pride v možganih do smrtno nevarnega pomanjkanja krvi in da odpovedo ledvice. Za ženske z nizkim krvnim pritiskom je pomembno vedeti, da se jim pritisk med nosečnostjo še zniža. Če je slabše prekrvavljena tudi maternica, lahko splavijo.

Prenizkega krvnega pritiska ni mogoče ozdraviti, da pa se ublažiti ali celo odpraviti težave, ki jih prinaša. Zdravniki imajo na voljo več kot 90 različnih zdravil, ki delujejo v glavnem na dva načina. Ena spodbujajo centre za krvni obtok, da začasno povečajo pritisk, druga pa zožujejo najmanjše žilice v koži, tako da pride več krvi v srce in od tam v krvni obtok.

Katero zdravilo najbolj ustreza posameznemu bolniku, mora odločiti zdravnik. Vsa zdravila ne izpolnijo upov bolnikov. Dva od treh morata vse življenje prenašati težave zaradi prenizkega pritiska. Zato jim skušajo zdravniki pomagati tudi drugače. Bolnikom svetujejo, kako si lahko pomagajo tudi sami.

Nasveti so preprosti, a nekaterim lahko precej pomagajo. ■ Še v postelji je treba opravljati t. i. izometrične vaje. Gre za kratko in močno napenjanje mišic v ležečem ali sedečem položaju. To poveča krvni pritisk in glava je bolj prekrvljena.

■ Vstati je treba počasi. Najprej zabingljamo z nogami s postelje, potem zavrnamo život in šele nato vstanemo.

■ Takoj nato se oprhamo. Dve minuti se prhamo z vročo vodo, 10 sekund pa z mrzlo.

■ Jajce (ali kruh z maslom) za zajtrk solimo, popijemo močno kavo ali čaj.

■ Podnevi večkrat hodimo po prstih in petah.

■ Izogibajmo se hude vročine in alkohola. Oboje namreč povzroči, da se nabere več krvi v koži, pritisk se zato še bolj zniža.

■ Več se gibljemo. Zlasti plavanje, tek, kolesarjenje in veslanje krepijo srce in krvni obtok.

Vse te vaje so načeloma pomembne in pravilne. V praksi pa imajo veliko hibo: ljudje s prenizkim pritiskom so medli in brezvoljni, tako da ne morejo redno opravljati telesnih vaj.

A nizek krvni pritisk ima tudi svojo drugo plat: taki ljudje bodo verjetno živeli dlje kot prebivalstvo v povprečju. Statistike so to jasno pokazale. Medtem ko previsok pritisk med drugim poškoduje žile, tako da taki ljudje prej zbolijo za arteriosklerozo, ostanejo arterije ljudi z nizkim krvnim pritiskom dalj časa zdrave.

DR. TONE JELEN

Po evropskem jugozapadu

5

Koj za „Težom“ se prične dvigati cesta proti pustemu pogorju, poraslem s pritlikavimi bori in macchijo, kolikor so tega sploh še pustili pri življenju pogosti gozdni požari. Na vrhu te kraške planote je vas Fatima, največja in svetovno znana Marijina božja pot, kjer se je Marija prikazovala menda trem otrokom leta 1917 skozi pet mesecev. Pred baziliko stoji kapelica prikazovanje, okrog nje ogromen tlakovani prostor za zborovanja romarskih množic. Ime vasi izvira iz časov, ko so tu gospodovali Mavri in so jo poimenovali po Mohamedovi hčeri-ljubljeni Fatimi. Da je ves ta kraj obdan že iz prejšnjih dob z neko mistiko, potrjujejo to poimenovanje in pa dejstvo, da so v bližini Fatime še ostanki prastare romarske postojanke nekdanjih pogonov in pozneje tudi Ariancev, in tudi Mohamedancev. Še danes je tam doma vražarstvo, ki pač še nikjer ni popolnoma zamrlo.

Na poti od Fatime proti Lizboni, skozi vasi in manjša mesta, mimo vinogradov, oljkinih nasadov, pa tudi

riževih polj ob reki Težo, smo se nekoliko zamislili v zgodovino te najzgodnejše evropske države, ki ji, čeprav male, gre v nekem oziru prvenstvo. Portugalska je prva evropska nacija, to se pravi, da je prva, ki je združila vsa plemena v eni nacionalni državi, in tako postala enoten državotvoren narod. Bila je tudi prva država v Evropi, ki je odpravila že leta 1862 smrtno kazen. Že v 12. stoletju se je ločila od Španije, leta 1640 pa se je osvobodila 60-letne nadvlade španskih Habsburžanov in ostala do danes brez vsakega tujega gospodstva. Za časa velikih prekomorskih odkritij je bila poleg Španije največja in najbogatejša kolonialna sila po azijski in ameriški celinii s celotno Brazilijo, katere cesar je bil portugalski kralj. Portugalski jezik je podoben španskemu, razvil se je iz istih korenin kakor ta, vendar je za nevedčega tujca spričo številnih mehkih glasov in nazalov skoro bolj podoben francosčini kakor španščini.

Ob reki Težo, ki smo jo zopet dohiteli, se odpre pred nami takozvano „slamnato morje“, velik zaliv reke, širok 11 km. Pri Lizboni, ki leži na desnem bregu, se ta zaliv zopet zoži, predno se Težo združi z Atlantikom. O Lizboni pravijo Portugalski, da je najlepše mesto na svetu in, da kdor Lizbone ni videl, še nikdar ni kaj lepega videl. Nekoč, pred potresno katastrofo leta 1755, ko je bil porušen večji del mesta in je umrlo okrog 100.000 ljudi, je bila Lizbona najbogatejša evropska mesto. Današnja slika mesta je seveda čisto drugačna. Po potresu je kralj poveril svojemu ministru Marques de Pombal obnovo mesta in mu dal vse polnomočje, da je le-ta vladal diktatorsko kakor do pred nedavnim Salazar. Tako je nastalo popolnoma novo „spodnje mesto“, „Cidade Baixa“, moderno, s pravokotnimi ulicami in širokimi drevoredi. Zaradi strogega režima seveda Pombal ni bil priljubljen in mu je mesto šele leta 1925 postavilo spomenik v zahvalo resnično velike

usluge. Ta spomenik danes vodniki kažejo kot prvo atrakcijo na obširnem trgu, tečajniku mestnega prometa.

V Lizboni je zelo težko najti nemško govorečega vodnika, da o slovenskem sploh ne govorimo. Zato smo se zadovoljili z ljubko študentko, ki nam je ob večerni uri pokazala in obrazložila glavne zanimive točke, od Pombalovega spomenika po avnenidi da' Liberdade proti obali, čez „Trgovski trg“ v stari del mesta, takozvani „Belem“ z „Belemskimi vrati“ ob zalivu, z modernim spomenikom pomorsčakom odkriteljem Cortezu, Pizaru in vsem drugim, ki so s svojimi odkritji omogočili državi podjarmljenje in uničenje bogatih prekomorskih dežel ter kopičenje neizmernega bogastva. Geslo takratnih mogotcev je bilo: „Zlato prinaša bogastvo in kdor ga ima, lahko na svetu dela, kar hoče in lahko pripelje duše v paradiz.“ Koliko teh besed le danes ne velja več? Naša vodnica bi nam gotovo znala povedati še kaj več, da je ni nekoliko ovirala nemščina, pri kateri je prodira menda šele do spolnika „der“.

Nad starim mestom kraljuje trdnjava Sao Jorge s krasnim razgledom po mestu in okolici, tja do „Mafre“, ogromne kvadratske stavbe na severu mesta, ki jo je dal zgraditi kralj Joao V. Braganza od leta 1717 do 1735 kot kraljevski dvor, samostan in katedralo, in s tem hotel nadkriliti El Escorial španskih kraljev.

Slednji meri v tlorisu 33.166 četrtinskih metrov, Mafra pa 48.400. Vendar slednja v notranjstvi ni nikoli dosegla bogastva El Escoriala. V Mafri je mladoletni poslednji portugalski kralj leta 1910 prebil zadnjo noč pred begom v angleški azil. Od takrat je vladal kot diktator Salazar do novejšega razvoja, do republike.

Portugalski narod v našem sliči slovenskemu, namreč v tem, da živi precejšen del naroda v emigraciji, bolj rečeno v izseljeništvu. Po vsem svetu so razkropljeni, največ pa jih je

Arena za bikoborbe v Malagi

seveda v Braziliji, kjer je portugalski tudi državni jezik. Na tem tu di 40 let trajajoča Salazarjeva diktatura in že desetletna demokracija nista nič spremenili.

Po dobrem odmoru v prvovrstnem hotelu smo krenili drugi dan na pot čez največji viseči most v Evropi, čez reko Težo, že tik pred njenim izlivom v Atlantik. Dolg je 2275 m, visok pa 70 m. Danes ga imenujejo „Most čez Težo“, prej se je seveda imenoval Salazarjev most. Dalje je šlo tu mimo velikega kristusovega kipca na hribu, podobnega onemu v Rio, proti jugozapadu, mimo starih mavrovskih trdnjav na rtiču Espichel, v mestih Setubal, Alcacere, Bejo in drugih, skozi pokrajino spodnje Alenteje proti španski Seville. Med polji različnih nasadov, največ pa med pašniki, smo po dveh dneh zopet prečkali reko Guadiano, znanko iz Badajoz v Španiji. Neizogibno je, da vsak „socialni turist“ proti meji prešteva svoj denarni zaklad, in če je zamenjal preveč in še ni potrošil, se hoče znebiti valute, ki se je ne izplača nositi domov. Trgovine v bližini meje dobro živijo od takih potnikov, ki pokupijo za svoje zadnje Escude še vse, kar se dobi. Tako smo tudi mi „napadli“ malo trgovino z dvema prodajalci in jo domala „oropali“ vseh žganih ali nežganih pijač, kaj druge

ga ne moreš jemati na pot. Vsak je jemal s police, kar se mu je dopadlo, vsak je spraševal v vseh jezikih, o katerih je kdaj slišal, za ceno. Prodajalca sta bila najprej precej zmedena, toda kmalu sta se znašla in cena je bila pri vsakem vprašanju kar za dobršen znesek višja. Tako je na primer steklenica Algarvskega Brandy-mela (1 liter) stala v začetku 400 Escudov, potem pa, ko sta se prodajalca „znašla“, je stalo poskusno šilce 100 Escudov. V življenju gre pač povsod tako, kako se znaješ.

Zopet v Španiji, po slabi, kakor slalom ovinkasti cesti v južni pokrajini Andaluziji, ki se razprostira od španske meje ob Atlantiku in Sredozemskem morju, najbolj romantični, najbolj svojstveni pokrajini. Kdor istoveti špansko folklor s celo Španijo, komur je kitara pojem Španije, kdor pozna le kastanjete, flamenko, narodne noše, bikoborbe, in misli da pozna Španijo, se moti. Ta pozna samo majhen delček Andaluzije. Bila je tekem večstoletne zgodovine most mnogim plemenom na poti v Afriko, pa tudi narobe. Čez ožino pri Gibraltarju in Tarifi je samo žabji skok v „črni del sveta“. Leta 711 so Arabci zavzeli Cadiz in od tam razširili svoje gospodarstvo tja do Francije.

(Dalje prihodnjič)

Cordoba

RADIO — TELEVIZIJA

AVSTRIJA 1

PETEK, 10. 8.: 6.30 Olympia nonstop — 8.30 Instrukcija: latinščina — 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Danes ponači v Los Angelesu — 13.00 Poročila — 15.00 Krambambuli — 16.15 Lou Grant — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Don Kihot — 17.55 Otrokom za laško noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Derrick — 21.20 Opereta, dežela sanj — 22.20 Olimpijske igre 1984.

SOBOTA, 11. 8.: 6.30 Olympia nonstop — 8.30 Instrukcija: latinščina — 9.00 Poročila — 9.05 Slike iz Avstrije — 9.30 Danes ponači v Los Angelesu — 13.00 Poročila — 15.00 Veseloliga — 16.35 Kremenčkovi — 17.00 Poročila — 17.05 Risanje — slikanje — oblikovanje — 17.30 Zgodbe o delfinu — 17.55 Otrokom za laško noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.30 Viški mednarodnega cirkuškega programa — 19.00 Avstrija danes in aktualnosti iz Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Löwingerji — 21.55 Olimpijske igre 1984.

NEDELJA, 12. 8.: 7.30 Olympia nonstop — 9.30 Danes ponači v Los Angelesu — 15.00 Nassai — veliki Apač — 16.25 Tom & Jerry — 16.45 Listama v slikanici — 17.05 Lutkovna igra — 17.15 Tao tao — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Avstrijska ljudska glasba — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.25 Govori župnik Franc Unger — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Italijanska legenda — 21.15 Olimpijske igre 1984.

PONEDELJEK, 13. 8.: 6.30 Olympia nonstop — 8.30 Instrukcija: latinščina — 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Danes ponači v Los Angelesu — 11.30 Masai — veliki Apač — 12.55 Secret Syurriel — 13.00 Poročila — 15.00 Budenbrookovi — 16.00 Erabica za družino — 16.15 Lou Grant — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Pasje zgodbe — 17.55 Otrokom za laško noč — 18.00 Ljudje in živali — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ponedeljski šport — 21.08 V kavarni — 21.15 Ceste San Franciska — 22.05 Šport in poročila.

TOREK, 14. 8.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Instrukcija: latinščina — 10.00 Instrukcija: angleščina — 10.15 Nicholas Allen: Robin Hood — 10.30 Škafoten: s smrtjo iz oči v oči — 11.15 Se-

cret squirrel — 11.20 Ponedeljski šport — 12.15 Slike iz Avstrije — 12.40 Šiling — 13.00 Poročila — 15.00 Veliki in mali slepar — 16.35 Top cat — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za laško noč — 18.00 Peanuti — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Krivda, čemernost in preroške vizije — 21.15 Kriminalka — 23.10 Poročila.

SREDA, 15. 8.: 14.45 Ja, ja ljubezen na Tirolskem — 16.25 Majster Eder in njegov Pumuckl — 16.50 Slednik — 17.40 Helmi — 17.45 Kjer som kraljuje — 18.30 Lili Kraus — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.25 Govori župnik Emanuel Aydin — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Avstrija ima vedno sezono — 21.45 Šport — 22.00 Red mora biti — 23.00 Poročila.

ČETRTEK, 16. 8.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Instrukcija: angleščina — 10.30 Ja, ja ljubezen na Tirolskem — 12.05 Tom & Jerry — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Poročila — 15.00 Graf Monte Krista — 16.40 Očetje kiamote — 16.55 Spoznavajmo nevarnosti — preprečujemo nesreče — 17.00 Poročila — 17.05 Za predšolske otroke — 17.30 Levo in pingvinov — 17.55 Otrokom za laško noč — 18.00 TV kuhinja — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija danes — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Zadnja postaja — 21.45 SS-NR — 23.25 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 10. 8.: 17.30 Olimpijske igre — 20.15 Hiša — naša tretja koža — 21.15 Čas v sliki in politika v petek — 22.20 To ni za male deklice — 23.55 Poročila.

SOBOTA, 11. 8.: 15.00 Politika v petek — 15.45 Dva krat sedem — 16.15 Ferdinand von Saar — kronist stare Avstrije — 16.45 Proti vetru — 17.30 Olimpijske igre — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Znanje danes — 20.15 Ogenj in plamen — 22.00 Pater dr. Berthold Mayr odgovarja — 22.05 Poročila — 22.10 Lovca reaktivca — 0.00 Poročila.

NEDELJA, 12. 8.: 9.00 Odkritje neke opere — 9.15 Oslova senca — 10.50 Sto mojstrov — 17.00 Spoznate melodijo? — 17.45 Velika deseterica — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Muzeji na prostem na Zgornjem Avstrijskem — 20.15 Hišni prijatelji so tudi

ljudje — 21.45 Bogastvo in revščina — 22.35 Avstrija rock festival 1984 — 0.05 Poročila.

PONEDELJEK, 13. 8.: 17.30 Vodne poti v svobodo — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Vesoljska ladja Enterprise — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Peklenski nočrt — 21.08 „V kavarni“ — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Šiling — 22.05 Kaj si ti delal v vojni, oče? — 23.55 Poročila.

TOREK, 14. 8.: 17.30 Orientacija — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Vesoljska ladja Enterprise — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dal-las — 21.00 Ptice selivke — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Klub 2 in poročila.

SREDA, 15. 8.: 9.00 Epat — 9.45 Stehernik — 16.25 Odprava Madigan — 17.15 Prizorišče svetovne literature — 18.00 James Last v Allgäu — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Huj in fuj sveta — 20.15 Le Mans — 22.00 Kulturni žurnal — 22.45 Svet sanj — 23.30 Sodba izgovorijo žene — 0.00 Poročila.

ČETRTEK, 16. 8.: 17.30 Vinogradništvo v Avstriji — 18.00 Slike iz Avstrije — 18.30 Vesoljska ladja Enterprise — 19.30 Dalli, dalli — 21.00 Ptice selivke — 21.08 „Slam-nati dvovec“ — 21.15 Čas v sliki — 21.45 Stehernik za slehernika — Poročila.

LJUBLJANA

PETEK, 10. 8.: 9.30—10.00 in 11.40—1.00 Teletekst RTV Ljubljana — 9.50 Videostrani — olimpijske novice — 11.55 Poročila — 12.00 Ol LA 84: Olimpijski pregled — 13.35 Ol LA 84: Boks - finale, neposredni prenos — 16.30 Ol LA 84: Vaterspolja - Jugoslavija: xy, skrajšan posnetek — 17.00 Ol LA 84: Atletika — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Modrost telosa, angleška dokumentarna serija — 20.55 Ne prezrite — 21.10 Le kaj se je zgodilo s teto Alice, ameriški film — 22.50 Poročila — 23.00 Ol LA 84: Olimpijska kronika — 23.30 Ol LA 84: Olimpijski pregled, neposredni prenos — 1.00 Ol LA 84: Atletika, neposredni prenos.

SOBOTA, 11. 8.: 9.30—10.00 in 11.30—1.00 Tietkst RTV Ljubljana — 9.50 Videostrani — Olimpijske novice — 11.45 Poročila — 11.50 Ol LA 84: Olimpijski pregled — 13.25 Ol LA 84: Atletika, posnetek — 16.55 Ol LA 84: Košarka (m), posnetek finalne tekme — 18.35 Ol LA 84: Jahanje - dresura — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30

Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Ol LA 84: Boks - finale, neposredni prenos — 22.40 Poročila — 22.45 Animarni film — 23.00 Ol LA 84: Rokomet (m) - finale, neposredni prenos — 0.55 Ol LA 84: Atletika - finale, prenos — 4.55 Ol LA 84: Boks - finale 2. del — 5.55 Ol LA 84: Olimpijski pregled — 7.30 Ol LA 84: Nogomet - finale.

NEDELJA, 12. 8.: 7.10—0.00 Teletekst RTV 7.30 Ol LA 84: Nogomet - finale, neposredni prenos — 9.20 Ol LA 84: Boks - finale, posnetek — 11.40 Ol LA 84: Odbojka (m) - finale, posnetek — 13.40 Ol LA 84: Olimpijski pregled — 15.15 Ol LA 84: Atletika - finale, posnetek — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Gabriel, nadaljevanje TV Zagreb — 21.05 Nadnacionalne družbe: Računalniki in nepismenost — 21.35 Poročila — 21.40 Jazz na ekranu: Kvarlet Andreja Arnala — 22.05 Ol LA 84: Ritmična gimnastika, posnetek.

PONEDELJEK, 13. 8.: 9.30—10.00 in 13.45—22.15 Teletekst RTV Ljubljana — 9.50 Videostrani — Olimpijske novice — 14.00 Ol LA 84: Jahanje — 14.45 Ol LA 84: Zaključek olimpijskih iger in maraton, posnetek — 18.45/19.00 Zgodbe iz Nepričave, otroška serija — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Jordan Plešev: Erigon, predstava Primorskega dramskega gledališča iz Nove Gorice — 22.00 Dnevnik.

TOREK, 14. 8.: 17.45—22.35 Teletekst RTV Ljubljana — 18.00 Poročila — 18.05 Jeklenec, otroška serija — 18.25 Izročila, glasbena oddaja — 18.55 Pisani svet: Zvok tišine — tišina zvoka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Park Ovenja 79, ameriška nadaljevanška — 21.35 Aktualno: Pet usodnih ur — 22.20 Dnevnik.

SREDA, 15. 8.: 18.05—21.55 Teletekst RTV Ljubljana — 18.20 Poročila — 18.25 Ciciban, dober dan: Naš vrtec je ob meji — 18.45 Preko Atlantskega oceana, potopisna reportaža — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Film tedna: Ožigosana, amer. film — 21.40 Dnevnik.

ČETRTEK, 16. 8.: 17.45—23.15 Teletekst RTV Ljubljana — 18.00 Poročila — 18.05 Trapolla HH 33: Veliki zmagovalac in njegovi sužnji — 18.50 Zeleni ste — pogledje, zabavna-poučna oddaja — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Lov za zakladom: Jugoslavija, kviz francoske TV — 21.00 Življenje Verdija, italijanska nadaljevanška — 22.20 Dnevnik — 22.35 Retrospektiva domače TV drame — Milan Pugalj: Splavljencl.

RADIO LJUBLJANA

PETEK, 10. 8.: 4.30 Poročila — 6.50 Dobra jutro, otroci — 8.05 Za šolarje — 9.35 Napotki za naše goste iz tujine — 13.50 Človek in zdravje — 14.25 Voščila — 18.00 Vsa zemlja bo z nami zapela... — 20.00 Na krilih petja — 24.00 Poročila.

SOBOTA, 11. 8.: 4.30 Poročila — 6.20 Rekreacija — 8.05 Pionirski tednik — 12.10 Voščila — 15.30 Dogodki in odmevi — 18.00 Škaticca z godbo — 19.45 Z ansamblom Mojmir Sepeta — 20.00 Oddaja za Slovence po svetu — 23.05 Literarni nokturno.

NEDELJA, 12. 8.: 5.00 Poročila — 8.07 Otroška radijska igra — 9.05 Še pomnite, tovariši — 11.00 Voščila — 14.05 Voščila — 15.30 Nedeljska reportaža — 17.05 Priljubljene operne melodije — 20.00 V nedeljo zvečer — 23.05 Literarni nokturno.

PONEDELJEK, 13. 8.: 4.30 Poročila — 6.50 Dobra jutro, otroci — 9.05 Z glasbo v dober dan — 13.50 Ponedeljkov križemkraj — 14.25 Voščila — 19.45 Z ansamblom „R2“ — 20.00 Pap barometer — 22.00 Poročila — Našim rojakom po svetu — 24.00 Poročila.

TOREK, 14. 8.: 4.30 Poročila — 6.20 Rekreacija — 8.05 Za šolarje — 12.40 Po domače — 14.05 Odrasli tako, kako pa mi — 18.00 Sotočja — 19.45 Z ljubljanskim jazz ansamblom — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 21.05 Radijska igra.

SREDA, 15. 8.: 4.30 Poročila — 6.50 Dobra jutro, otroci — 12.00 Poročila — Na današnji dan — 14.25 Voščila — 18.00 Zborovska glasba v prostoru in času — 19.45 Z ansamblom Henček — 20.00 Koncert za besedo — Renesansa II. — 22.00 Poročila — Našim rojakom po svetu — 23.30 Zimzelene melodije — 0.05 Nočni program.

ČETRTEK, 16. 8.: 4.30 Poročila — 6.20 Rekreacija — 9.35 Napotki za naše goste iz tujine — 14.20 Koncert za mlade poslušalce — 18.00 Radioteka — 19.45 Z ansamblom Kvarlet godal — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 24.00 Poročila.

Slovenski VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroskem, 9020 Celovec, Gasometergasse 10.

Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Ruprecht-Strasse 19/IV, tel. (0 42 22) 54 0 42, teleks 422086 sndk a

Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10, tel. (0 42 22) 32 5 50.

Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Piše JUSTIN POLANŠEK

Borovlje-SAK 0:2 (0:2)

BOROVLJE, 350, RUMPOLD.
GOLE: RATAJEC (22.) in
POLANŠEK (37.).

Prvenstveno tekmovalje v vzhodni podlgi za leto 1984/85 se je pričelo. SAK je nastopil brez Jankota Woschitza (poškodovan) in legionarja Mladena Jovičevića, ki je igral za moštvo pod 23. Zakaj? Čisto enostavno, ker odslej v vsaki ekipi smeta igrati samo dva legionarja. Tokrat je trener Jagodič zaupal vratarju Igorju Mrkunu in desnemu napadalcu Zlatku Ratajcu. Kako srečno in pred-

vsem spretno roko je imel trener pri izbiri pravih devh igralcev, se je kmalu pokazalo. Vrtar Mrkun je dvakrat branil z neverjetnim refleksom in s tem moštvo rešil pred protizadetkom. Pa tudi pri kotih in visokih podajah v kazenski prostor je Igor pokazal zanesljivost. Zgleda, da je v odlični formi. Zlatko Ratajec, mlad triindvajset let, je izredno hiter in tudi tehnično dobro podkovan nogometaš. Nasprotnim igralcem je povzročal mnogo „glavobola“, saj jih je neprenehoma preigral, vrhu tega je dal še prvi gol za SAK.

Z leve: Velik, Raczynski in Ratajec pritiskajo na boroveljski gol.

SV Weitensfeld-DSG Sele 1:1 (0:1)

WEITENSFELD, 150, TRAGL.
GOLE: VIDREIS (21.) oz.
ORAŽE (70.).

Zreb je bil takšen, da so imeli Selani — kot SAK — prvi prvenstveni nastop v gosteh. Nasprotnik je bil SV Weitensfeld; torej tekma dveh novincev. „Čprav pripravljeno obdobje ni bilo idealno, mi je uspelo poslati na igrišče na prvo preizkušnjo dobro in krepko enajsterico“, je menil uspešen selski trener Jože Ferra. Pri Selanih igra letos nov legionar iz Slovenije, Vrhovec, v funkciji zadnjega obrambnega igralca. V tekmi je zadel prečko, kar pomeni, da je in bo tudi v napadu zelo nevaren. Jakopič (kot drugi legionar) bo ostal še eno leto in šteje prej ko slej med stebre selskega moštva. Tu pa je še tretji „legionar“, namreč Martin Hobel, ki je letos prestopil od SAK-a v Sele in se je že dobro vživel v moštvo. Skupno z Zdravkotom Ora-

žajem je bil na tej tekmi najboljši napadalec.

Tekma je bila zanimiva. Po mnenju objektivnih gledalcev je bil neodločen izid pravičen, čeprav sta imeli obe moštvi take možnosti, da bi igro lahko odločili v svojo korist. V prvi polovici so bili domačini znatno nevarnejši in so tudi zaslužen povedli. Toda dobra morala in fizična pripravljenost selskih igralcev sta poskrbeli za preobrat v drugem polčasu. Trud je bil poplačan, ko je Zdravko Oraže v 70. minuti z lepim strelom izenačil. S tem prvim golom v podlgi so Selani zaslužen osvojili točko in se nahajajo po prvem prvenstvenem kolu v sredini lestvice. Bravo Selani, pa še naprej tako!

Postava: Uznik; Jakopič, Vrhovec, A. Dovjak, Čertov; Travnik, Olip, F. Dovjak; Oraže, Hobel, Hribernik.

Tekma sama pravzaprav ni bila preveč kvalitetna. SAK je igral taktično zelo zrelo in stalno kontroliral nasprotnika. Po dokaj mirnem začetku je SAK polagoma zagospodaril na igrišču. V 22. minuti je Zlatko Ratajec po podaji Polanška (kot) z glavo premišljeno zatresel mrežo. Sledila je faza, ko je SAK hudo pritiskal in iskal odločitev. Tako se je zgodilo. Lepa kombinacija na desnem krilu med Velikom in Raczynskim, katero je zadnji zaključil s točnim „centaršutom“. V sredini sta čakala Zlatko Ratajec in Justin Polanšek. Zlatko je stopil čez žogo, Justin pa jo je direktno in neubranljivo poslal v gol — 2:0 za SAK. V drugem polčasu je nasprotnik skušal rezultat izboljšati oz. izenačiti, toda samo s pomočjo izredno slabega „moža v črnem“ je prišlo do dveh nevarnih standardnih situacij, pri katerih se je prepričljivo izkazal golman Mrkun. V ostalem domačini niso imeli nobenih možnosti, da bi uspeli ogroziti gol slovenske enajsterice. Obramba, ki jo sestavljajo odlični Stern, Sadjak, Lampichler in Kreutz, je zelo dobro vigrana in ni dopustila nobenega protizadetka. SAK je igral dobro, borbeno in zmagal zaslužen. Že pred tekmo je trener Lojze Jagodič izjavil: „Prevzel sem SAK zato, da bom z njim postal prvak. Danes izgubiti je prepovedano, hočemo zmago!“

Postava: Mrkun; Sadjak, Stern, Lampichler, Kreutz; Velik, Zablatnik, Polanšek; Raczynski, Ratajec, Luschnig (70. Urban).

Prvi razred

SKUPINA C

Eberstein : Kotmara vas 1:1 (0:1)

Vse je kazalo na zmago, ko je Mrazek Kotmirčane povedel, toda na kraju je ostala samo še točka.

Bilčovs : Wietersdorf 1:2 (0:1)

Prvo kolo, prvi poraz za domačine. Čeprav je Bilčovs nesrečno izgubil samo 1:2, se nahaja na predzadnjem mestu.

SKUPINA D

Železna Kapla : St. Stefan 2:0 (1:0)

Nervozen začetek. Nato so se Kapelčani razigrali in zaslužen dobili. Gostje so zastrelili enajstmetrovko. Rozman (SAK-igralec) še ni v formi. Gole sta dala Kucher in Kogelnik.

Žitara vas : Gurnitz 1:1 (0:1)

Slaba igra domačinov, ki so komajda rešili vsaj točko.

Ruda : Globasnica 1:1 (1:0)

Ramšak, igralec za katerega se je potegoval tudi SAK, se je vrnil od WAC-a in dal takoj gol. Premalo je bilo, kajti novinci iz Globasnice so se požrtvovalno borili in zaslužen odnesli točko.

Šmihel-ATSV Wolfsberg 3:1 (0:1)

ŠMIEHEL, 200, BIND.

GOLE: KRISTOF (77. in 88.) in

VAUČE (89.) oz.

PERCHTOLD (28.).

Presenetljiv start šmihelske enajsterice, ki jo letos trenira nekdanji igralec celovške Austrie, Rudi Mack. Že kar v prvem kolu se je Šmihel moral pomeriti z enim izmed favoritov za osvojitev naslova prvaka vzhodne podlge. V tekmi sami najprej sploh ni izgledalo po nobeni senzaciji, kajti gostje iz Wolfsberga so od prve minute naprej prevzeli komando in diktirali igro. Po zadetku Perchtolda v 28. minuti so se gostje zadovoljili s terensko premočjo. Taka taktika je sicer zanimiva, toda že marsikdaj je pogorela. Domala celih osemdeset minut je na igrišču gospodaril nasprotnik, nato je sledil nepričakovan in razburljiv finiš. Trener Šmihelčanov je spremenil taktiko in se odločil na vse ali nič. To je bilo tudi edino pravilno. Saj se rado uresniči geslo: Kdor tvega, tudi dobi! Tokrat je trener Mack dobil. V zadnjih minutah je napovedal brezkompromisno ofenzivo, ki mu je prinesla zmago. Bil je to tipičen šolski primer, kako se izgubljena igra še dobi. Rezultat 0:1 so Šmihel-

čani v dvanajstih (!) minutah več kot preobrnili in učinkovito zmagali s 3:1. Marko Kristof se je s prvim dvema goloma izkazal kot „match-winner“, tretjega pa je ustrelil Vauče. Načelno je treba pohvaliti celotno moštvo, ki se je požrtvovalno borilo do zadnje minute in pokazalo neverjetno moralo. S to zmago so Šmihelčani osvojili nedvomno dve važni točki in po prvem kolu celo vodijo na lestvici vzhodne podlge skupaj z Annabichlom (3:1 proti KAC-u) in Velikovecem (3:1 proti Št. Andražu)!

Postava: Gutz; Andrej, Suler, Lopinsky, Motschnig; Vauče, Berchtold (Verhnjak), Kadisch; Kristof, Blažej (Primosch), Buchwald.

Podliga vzhod

Nogometne tekme

v nedeljo 12. avgusta 1984

DSG SELE : LIEBENFELS

ob 17.30 uri v Selah

ZRELEC : ŠMIEHEL

ob 17.30 uri v Zreclu

SAK : VELIKOVEC ob 18.00 uri na Koschatovem igrišču v Celovcu

Šah: odličen uspeh Živkoviča

Na šahovskem turnirju v Wolfsbergu je Gorazd Živkovič, igralec Slovenske športne zveze osvojil 4 točke in je s tem zasedel 42. mesto.

Zmagovalec turnirja je postal mednarodni mojster (IM); Rogulj s 7,5 točke iz devetih partij po švicarskem sistemu. Drugo mesto je zasedel vele mojster Klarič s sedmimi točkami, tretje mesto pa si je delilo šest šahistov s 6,5 točke, med njimi najboljši Slovenec FIDE-mojster - (FM) Darko Supančič ter igralec s Češkoslovaške Sorm. Med 9. in 13. mestom sta se uvrstila IM dr. Musil iz Maribora s šestimi točkami in najboljši avstrijski igralec Neulinger (na prvih 10 mestih se pojavljajo razen Sorma samo šahisti iz Jugoslavije). Prav tako iz Jugoslavije je bil najboljši mladinec (pod 18 let), namreč Matjaž Musil s 4,5 točke.

Gorazd Živkovič se je tekom turnirja sloplnjeval in od polčasa naprej nabene partije ni več izgubil, čeprav je narasla tudi moč njegovih nasprotnikov.

Vedno je igral konsekvntno in je porabil svoj čas. V šestem kolu proti gospodični Kaufmann je celo skoraj prišlo do prekinitve igre, ki se bi nadaljevala naslednji dan, vendar sta se še prej zedinila na remi. Proti domačinu Fritzlju je v sedmem kolu zmagal, v osmem kolu pa je remiziral proti Rainerju. V devetem in zadnjem kolu se je ponovil z Dohrom, ki igra v zgornji ligi in ima 21114 Elko točk. Živkovič, ki se je doma na vsako igro temeljito pripravil, je že v otvoritvi dosegel tolikšne prednosti, da mu je Mohr ponudil remi.

A ne samo s svojimi nasprotniki je imel Živkovič težave, temveč tudi z vožnjo (vsak dan se je moral peljali 140 km z osebnim avtom), enkrat mu je počila guma, drugokrat mu je kamen razbil šipo pri avtomobilu! Vendar se je kljub razdalji in vsem oviram vestno udeležil vseh devetih partij in je dostojno zastopal narodno manjšino na internacionalnem turnirju v Wolfsbergu.

F. Rulitz

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA KONCERT GRADIŠČANSKO-HRVATSKE ROCK-SKUPINE

BRUJI

v petek 24. avgusta 1984 ob 20.30 uri
v Kulturnem domu v Šentprimozu

SOLIDARNOST HRVATI-SLOVENC, SOLIDARNOST HRVATI

Črna na Koroškem in njene prireditve

Črna na Koroškem, staro rudarsko in kmečko naselje pod Peco, je že vsa umita in zlikana v pričakovanju svojega največjega praznika — 29. koroškega turističnega tedna.

Pa vzemimo kot moto tega zapiša kar misli, ki jih je pred štirimi leti zapisal takratni predsednik Krajevne skupnosti. Tudi letos se naš kraj v sredini avgusta obdaja v drugačno, bolj praznično podobo. Želi za trenutek ustaviti čas, se iztrgati iz minljive vsakdanjosti, širokosrčno sprejeti v svojo sredo stare znanee, turiste, slučajne goste in druge obiskovalce, združujoč kulturo, etnografsko dediščino, šport in zabavo. Prireditve je že zdavnaj prerasla ozke okvire kraja samega ter si s svojo kmečko izvirnostjo in človeško neposrednostjo ustvarila širok krog stalnih obiskovalcev iz obeh delov Koroške in iz leta v leto več drugih obiskovalcev.

Splet starih kmečkih opravil iztrganih iz pozabe, ohranjanje bogate

narodnostne dediščine je v zadovoljstvo obiskovalcem in ponos krajanom, ki se zavedajo pomembnosti izročila poznejšim rodovom. Slovenska umetniška in ljudska beseda ter narodna pesem sta vezilo celotne prireditve, sta spoj doživljanja lepega, duhovnega in rudarske, gozdarske ter kmečke trdnosti in odločnosti.

To in še mnogo drugih majhnih človeških podrobnosti, vsakdanjosti in posebnosti spaja kraj v tem tednu z njegovo devetindvajseto prireditvijo v neločljivo celoto — KOROŠKI TURISTIČNI TEDEN v Črni je del nje same.

Ko že govorimo o tej prireditvi ne moremo mimo Franca Stahneteta. To je njegov otrok, ni ji samo oče ampak tudi mati!

VABIMO VAS NA NASLEDNJE PRIREDITVE:

Sobota, 11. avgusta
10.30 „Le predi, dekle, predi ...“ Tekmovanje v krtačenju in predenju volne. Prireditve vodi Mito Trefalt, sodeluje Dare Ulaga in Metka Leskovšek

Nedelja, 12. avgusta
16.00 otvoritev 29. Koroškega turističnega tedna s kmečko parado

Ponedeljek, 13. avgusta
20.30 literarni večer s Tonetom Kuntnerjem in Mojco Ribičevo

Sreda, 15. avgusta celodnevni kramarski sejem

20.30 domače viže z diatonično harmoniko — Koroška kmetijska zadruga TZO

Četrtek, 16. avgusta dan planincev in alpinistov

16.00 plezanje in reševanje v gorah (prikaz na Obistovih Pečeh)

Petek, 17. avgusta

17.00 nogometna tekma „suhi — debeli“ — nogometni klub Črna

20.30 večer domačih viž in vedre besede, igra in poje ansambel Slovenija, program povezuje Boris Kopitar

Sobota, 18. avgusta

9.30 prijateljsko srečanje in tekmovalje gozdnih delavcev

15.00 spretnostne vožnje z mopedi — AMD Ravne na Koroškem

18.00 maraton za pokal kralja Matjaža

20.30 predstavila se bo Nela Eržišnik

Nedelja, 19. avgusta

10.00 tekmovalje v streljanju na glinaste golobe na Ježevem v Bistri

20.30 Carlo Goldonij: Primorske zdrahe — zveza kulturnih organizacij Koper

Med tednom bodo odprte razstave:

— del likovnih ustvarjalcev — predmetov iz lesa, šibja, volne in blaga — alpinističnega odseka Črna o njihovi aktivnosti v minulem obdobju — ročnih del upokoencev — izdelkov ZDUM-a

Turistično društvo Črna na Koroškem

VAS VABI NA PRIREDITVE, KI BODO V ČASU

29. KOROŠKEGA TURISTIČNEGA TEDNA
od 11. do 19. avgusta 1984 v Črni na Koroškem

Med turističnim tednom si boste lahko ogledali
folklorno-etnografske in druge kulturne prireditve.
Tudi ljubitelji športa bodo imeli kaj videti

Med TURISTIČNIM TEDNOM Vas bodo s pristno pijačo in dobro jedačo
pojili in gostili naslednji:

1. SOZD Merx Celje — TOZD Gostinstvo in turizem Ravne na Koroškem
2. Sozd Integral - DO Golfturnist, TOZD Gostinstvo na Koroškem
Ravne na Koroškem
3. Gostinsko podjetje „PECA“ — Mežica
4. Rudnik svinca Mežica, TOZD Družbeni standard
5. Gostišče „Pri Angelci“ — Kosmač Angela
6. Gostišče „Pri Rešarju“ — Krumpačnik Ana
7. Bife „Minka“ — Savelli Olvida